THE STATUS OF THE MARITIME ZONES OF GREECE

According to the International Law of the Sea
(Montego Bay Convention, 1982)

by

Prokopios Pavlopoulos
former President of the Hellenic Republic
Honorary Professor of the School of Law of the National and Kapodistrian University of Athens

ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΖΩΝΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Κατά το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας
(Σύμβαση του Montego Bay του 1982)

του

Προκοπίου Παυλοπούλου
τέως Προέδρου της Δημοκρατίας
Επίτιμου Καθηγητή της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Εκδόσεις: AHEPA HELLAS 2021

AHEPA HELLAS D 25

ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΖΩΝΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Κατά το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας

THE STATUS OF THE MARITIME ZONES OF GREECE

According to the International Law of the Sea

ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΖΩΝΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Κατά το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας
(Σύμβαση του Montego Bay του 1982)

του
Προκοπίου Παυλοπούλου
τέως Προέδρου της Δημοκρατίας
Επίτιμου Καθηγητή της Νομικής Σχολής
του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

THE STATUS OF THE MARITIME ZONES OF GREECE

According to the International Law of the Sea
(Montego Bay Convention, 1982)

by
Prokopios Pavlopoulos
former President of the Hellenic Republic
Honorary Professor of the School of Law
of the National and Kapodistrian University of Athens

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ: Νίκος Δημητρόπουλος, PhD
Νίκος Παπαδημητρίου, PhD
TRANSLATION EDITING: Prof. Nikos Dimitropoulos PhD
PROOFREADING: Prof. Nikos Papadimitriou PhD

ΕΚΔΟΣΕΙΣ: AHEPA Hellas 2021
District Governor
D-25 AHEPA Hellas
K. Varsamis

ΠΑΡΑΓΩΓΗ:
Δ.Δ. Γαβαλάς
Θίσβης 7 121 32 Περιστέρι
210 5722902

'On Friday, 28 May 2021, The Honorable Prokopios Pavlopoulos, Past President of the Hellenic Republic spoke during a virtual event of Chapter HJ-10, AHEPA HELLAS. His speech dealt with the most important issue of the maritime zones for Greece in accordance with the international law of the sea (Montego Bay Convention, 1982). His speech was witnessed live on FACEBOOK and subsequently on YOU TUBE thus providing a well-informed and objective message about this most important issue for our country.

Along with District 25 AHEPA HELLAS we made available the English text to this most significant speech. It will be sent to a wide range of domestic and international recipients in the hope that the just case of our country will find 'friendly' ears.

We are honored to have been given the opportunity to host this event.

Nick Papadopoulos, PSG
Order of AHEPA
Chapter President, HJ-10"

Η «AHEPA-HELLAS» θέλοντας να συμβάλει στην ενημέρωση , όχι μόνον των μελών της οργάνωσης μας σε παγκόσμιο επίπεδο αλλά και άλλων φορέων και οργανώσεων της Διεθνούς κοινότητας , για τις εθνικές μας θέσεις αναφορικά με το Δίκαιο της Θαλάσσης, ανέλαβε την πρωτοβουλία να προχωρήσει στην έκδοση της σχετικής εισήγησης του **πρώην Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας καθηγητού του πανεπιστημίου Αθηνών κ. Προκόπη Παυλόπουλου**, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα.

Θέλω να συγχαρώ το τμήμα της AHEPA-HELLAS «HJ 10 PERICLES» και ιδιαίτερα τον πρόεδρο του και πρώην ανώτατο κυβερνήτη Ευρώπης κ. Νικόλαο Παπαδόπουλο για την πρωτοβουλία του να οργανώσει την διαδικτυακή εκδήλωση με θέμα «**Το καθεστώς των Θαλάσσιων Ζωνών της Ελλάδας κατά το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας (Σύμβαση Montego Bay του 1982)**», που αποτέλεσε την αφετηρία αυτής της πρωτοβουλίας.

Επίσης, θέλω να ευχαριστήσω το Μεταφραστικό Τμήμα του Ιόνιου Πανεπιστήμιου για την άψογη μετάφραση των κείμενων και ιδιαίτερα τον γενικό γραμματέα του οργανισμού Νίκο Δημητρόπουλο διδάκτωρ του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου και τον Ομότιμο Καθηγητή του Ιονίου Πανεπιστημίου Νικόλαο Παπαδημητρίου, μέλη του τμήματος της AHEPA-HELLAS « HJ 34 CORCYRA»

Ακόμη, εκ μέρους της οικογένειας της AHEPA HELLAS θέλω να απευθύνω ένα μεγάλο ευχαριστώ στον πρώην Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας καθηγητή κ. Προκόπη Παυλόπουλο για την άδειά του να προχωρήσουμε στην έκδοση της εισήγησης του * για ένα τόσο σημαντικό θέμα.

Βαρσάμης Κωνσταντίνος
Κυβερνήτης AHEPA-HELLAS
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ 25

"AHEPA-HELLAS", wishing to contribute to the briefing, not only of the members of our organization at a global level but also of other bodies and organizations of the international community, on our national positions regarding the Law of the Sea, took the initiative to proceed with the publication of the relevant recommendation of the former President of the Hellenic Republic, Professor of the University of Athens, Mr. Prokopis Pavlopoulos, in Greek and English .

I would like to congratulate the AHEPA-HELLAS chapter «HJ 10 PERICLES» and especially its president and former Supreme Governor of Europe Mr. Nikolaos Papadopoulos for his initiative to organize the online event on «The Status of the Maritime Zones of Greece under the International Law of the Sea (Montego Bay Convention of 1982)», which was the starting point of this initiative.

I would also like to thank for the excellent translation of the texts the general secretary of the organization Nikos Dimitropoulos, PhD of the Department of Foreign Languages, Translation and Interpretation of the Ionian University and Professor Emeritus of the Ionian University Nikolaos Papadimitriou, both members of the AHEPA-HELLAS «HJ 34 CORCYRA» department.

Furthermore, on behalf of the AHEPA HELLAS family, I would like to address a big thank you to the former President of the Hellenic Republic, Professor Prokopis Pavlopoulos, for his permission to proceed with the publication of his report on such an important issue.

Konstantinos Varsamis,
District Governor AHEPA-Hellas 25

Πρόλογος

Την 28η Μαΐου 2021, η «AHEPA-HELLAS» οργάνωσε ειδική διαδικτυακή εκδήλωση -που μεταδόθηκε και στις ΗΠΑ- στην οποία εισηγήθηκα το θέμα: *«Το καθεστώς των Θαλάσσιων Ζωνών της Ελλάδας κατά το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας (Σύμβαση Montego Bay του 1982)».* Ας σημειωθεί, ότι το θέμα της εισήγησής μου επέβαλε η τότε επικαιρότητα της επανεκκίνησης των Διερευνητικών Επαφών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Είχε δε ως βασικό στόχο την ενίσχυση της νομικής θεμελίωσης των επιχειρημάτων υπεράσπισης των Εθνικών μας Θέσεων αναφορικά με τις Θαλάσσιες Ζώνες της Ελλάδας. Η εκ μέρους μου αποδοχή αυτής της, ιδιαίτερα τιμητικής, πρόσκλησης της «AHEPA-HELLAS» αποτελούσε και ένα ελάχιστο «αντίδωρο» για την εμβληματική συνεισφορά της «AHEPA», εν γένει, ως προς την στήριξη των Εθνικών μας Θεμάτων και των Εθνικών μας Δικαίων, και μάλιστα διαχρονικώς. Συνεισφορά την οποία βίωσα στην πράξη, σε όλο το μέγεθος της ανεκτίμητης συμβολής της, ιδίως κατά την διάρκεια της θητείας μου ως Προέδρου της Δημοκρατίας. Η «AHEPA-HELLAS» ανέλαβε την πρωτοβουλία να εκδώσει, στα Ελληνικά και Αγγλικά, το πλήρες κείμενο εκείνης της εισήγησής μου, με τον ίδιο ακριβώς τίτλο. Εκφράζω της θερμότατες ευχαριστίες μου προς την «AHEPA-HELLAS», δοθέντος ότι με την έκδοση αυτή μου δίνεται η ευκαιρία να καταστήσω ευρύτερα γνωστές τις απόψεις μου για ένα κορυφαίο Εθνικό Θέμα. Θέλω δε να ελπίζω ότι οι απόψεις μου αυτές θα φανούν χρήσιμες και στον αγώνα που δίνουν Ελλάδα και Κύπρος για να καταδείξουν, τόσο προς την Διεθνή Κοινότητα όσο και προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, το απύθμενο θράσος της τουρκικής προκλητικότητας. Θράσος το οποίο όσο γίνεται ανεκτό, τόσο περισσότερο την οδηγεί την Τουρκία σε ακόμη πιο ωμές παραβιάσεις του Διεθνούς και του Ευρωπαϊκού Δικαίου.

Προκοπίου Παυλοπούλου
τέως Προέδρου της Δημοκρατίας
Επίτιμου Καθηγητή της Νομικής Σχολής
του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Preface

On May 28 in 2021, "AHEPA-HELLAS" organized a special online event, which was also broadcast in the USA. In that event, I presented the topic: *"The status of the Maritime Zones of Greece under the International Law of the Sea (Montego Bay Convention of 1982)".* It should be noted that the subject of my presentation was imposed by the then topicality of the resumption of the Exploratory Contacts between Greece and Turkey.Its main goal was to strengthen the legal basis of the arguments in defense of our National Positions regarding the Maritime Zones of Greece.My acceptance of thisparticularly honorableinvitation of "AHEPA-HELLAS" was the least "reward"for the broader emblematic contribution of "AHEPA", concerning theover time support of our National Issues and our National Rights. It has been an action that I experienced in practice, in all the magnitude of its invaluable contribution, especially during my term of office as the President of the Republic. "AHEPA-HELLAS" took the initiative to publish, in the Greek and English language, the full text of that paper of mine, with the exact same title. I express my warmest thanks to "AHEPA-HELLAS", given that through this publication I am given the opportunity to express broadly my already presentedviews on a National Issue of major importance.I hope that my views will be still useful in the struggle of Greece and Cyprus, trying to demonstrate, both to the International Community and to the European Union, the bottomless audacity of the Turkish provocation. It is considered to be an audacity, which the more it is being tolerated, the more it leads Turkey to even grosser violations of International and European Law.

Prokopios Pavlopoulos
former President of the Hellenic Republic
Honorary Professor of the School of Law
of the National and Kapodistrian University of Athens

Α΄ Μέρος

Επανεκκίνησαν οι Διερευνητικές Επαφές μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Οι προοπτικές μιας, οπωσδήποτε ευκταίας, προόδου ως προς το αντικείμενό τους εμφανίζονται μάλλον δυσοίωνες, αν αναλογισθεί κανείς αφενός την όλη, καταδήλως προκλητική, στάση της Τουρκίας εναντίον της Ελλάδας και της Κύπρου, ιδίως κατά την διάρκεια του 2020, με τις χωρίς ίχνος ενδοιασμού παραβιάσεις, εκ μέρους της, του Διεθνούς και του Ευρωπαϊκού Δικαίου. Και, αφετέρου, το γεγονός ότι είναι ακριβώς η ως άνω προκλητική στάση της Τουρκίας η οποία γεννά, ευλόγως, την υποψία πως η όψιμη «*προθυμία*» της να στέρξει σ' επανεκκίνηση των Διερευνητικών Επαφών μάλλον οφείλεται στην «*στρατηγική*» της ν' αποφύγει τον, ορατό προ πολλού, κίνδυνο κυρώσεων κατά την Σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του προσεχούς Μαρτίου και να «*κερδίσει χρόνο*» βολιδοσκόπησης της έναντί της πολιτικής του νέου Προέδρου των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν και της κυβέρνησής του.

Α. Την 7η Δεκεμβρίου 2017, υποδεχόμενος τον Πρόεδρο της Τουρκίας Ταγίπ Ερντογάν κατά την τότε επίσημη επίσκεψή του στην Ελλάδα και στην αρχή, μόλις, των προς αυτόν δηλώσεών μου, του διευκρίνισα ότι εμείς, οι Έλληνες, πιστεύουμε πολύ στην παροιμία, «*οι καλοί λογαριασμοί κάνουν τους καλούς φίλους*». Ακολούθως δε κατέστησα σαφές ότι η Ελλάδα απορρίπτει, κατηγορηματικώς, τις «*καινοφανείς*» και καταφανώς αστήρικτες, με βάση το Διεθνές Δίκαιο, θέσεις του έναντι της Χώρας μας, ιδίως δε εκείνες περί, δήθεν, ανάγκης «*αναθεώρησης*» της Συνθήκης της Λωζάνης. Την αντιμετώπιση αυτή του Ταγίπ Ερντογάν στην Αθήνα επέβαλε η πλήρης επίγνωση της παραδοσιακής «*τακτικής*» της Τουρκίας να θέτει νέα ζητήματα υπέρ αυτής και εις βάρος της Ελλάδας, με στόχο να «*κερδίζει έδαφος*», έστω και μικρό, στο πεδίο των διαρκώς διογκούμενων, α-

Part A΄

The Exploratory Contacts between Greece and Turkey have recommenced. The prospect of a, definitely wishful, progress concerning their subject appears rather ominous, if one considers, on one hand, the obviously provocative attitude of Turkey towards Greece and Cyprus, especially during 2020, with the violations, on behalf of Turkey, of the International and European Law without a trace of hesitation. On the other hand, the fact that it is exactly the above mentioned provocative attitude of Turkey that raises the suspicion that Turkey's late "*willingness*" to consent to a recommencement of the Exploratory Contacts is rather due to the "*strategy*" to avoid the, long ago visible, danger of sanctions during the Meeting of the European Council next March and "*save time*" to gauge the policy of the new President of the United States Joe Biden and his government towards Turkey.

A. On December 7th 2017, I received the President of Turkey Tayyip Erdogan during his official visit in Greece and at the beginning of my statements towards him, I made it very clear that we, Greeks believe deeply in the proverb "*short reckonings make long friends*". Then, I also made clear that Greece explicitly rejects the "*novel*" and manifestly unsubstantiated, according to the International Law, positions towards our State, especially those about, the alleged need of the "*review*" of the Treaty of Lausanne. This attitude towards Tayyip Erdogan in Athens was imposed by the full awareness of the traditional "*tactics*" of Turkey to pose new issues in favour of Turkey and against Greece, with the aim of "*gaining ground*", even a little, in the field of the continuously inflated, unacceptable, even unthinkable "*claims*" of Turkey, according to the International and

παράδεκτων έως αδιανόητων κατά το Διεθνές και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο, «*διεκδικήσεών*» της. Η Ιστορία μας έχει διδάξει ότι με την Τουρκία «*ξεκαθαρίζεις το τοπίο*» ευθύς μόλις ξεκινά οιασδήποτε μορφής συζήτηση και, πολύ περισσότερο, διαπραγμάτευση, προσδιορίζοντας μ' ευκρίνεια τις «*κόκκινες γραμμές*», ως προς τις οποίες δεν νοείται ίχνος υποχώρησης ή υπαναχώρησης, αναφορικά με όσα δικαιούται η Ελλάδα κατά το Διεθνές και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο.

Β. Ενόψει των ανωτέρω, την ίδια τακτική οφείλει η Ελλάδα να υιοθετήσει και στην αρχή της επανεκκίνησης των τρεχουσών Διερευνητικών Επαφών. Το επιχείρημα αυτό ισχύει a fortiori, αν αναλογισθεί κανείς ότι είναι βέβαιο πως η Τουρκία θα προσπαθήσει «*να χτίσει*» υπέρ αυτής επιχειρήματα και μόνον από την γενική διατύπωση περί «*Θαλάσσιων Ζωνών*», η οποία προκρίθηκε για να οριοθετήσει το πλαίσιο αυτών των Διερευνητικών Επαφών, όπως θα επεξηγηθεί στην συνέχεια. Με άλλες λέξεις, ήδη από αυτή την φάση των Διερευνητικών Επαφών πρέπει να διευκρινισθεί, μ' εξαιρετική σαφήνεια, μεταξύ άλλων, ποια διαφορά υφίσταται μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας και, συνακόλουθα, τι είναι εκείνο, το οποίο μπορεί ν' αχθεί προς εκδίκαση ιδίως ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, αν και εφόσον φθάσουμε σε αυτό το σημείο. Στην τεκμηρίωση μιας τέτοιας διευκρίνισης κατατείνει η συνοπτική ανάλυση που ακολουθεί:

Ι. Η μία, και μόνη, διαφορά μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας

Υπό τα δεδομένα αυτά πρέπει, ήδη από το πρώτο στάδιο του νέου κύκλου των Διερευνητικών Επαφών, να καταστεί σαφές προς την τουρκική πλευρά ότι με την γενική διατύπωση περί «*Θαλάσσιων Ζωνών*» δεν διαφοροποιείται, έστω και κατ' ελάχιστο, η πάγια Εθνική γραμμή μας, σύμφωνα με την οποία μια, και μόνη, διαφορά υφίσταται μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας: Η οριοθέτηση της νησιωτικής υφαλοκρηπίδας -η έμφαση στον όρο «*νησιωτική*» έχει ιδιαίτερη σημασία, αφού μόνον η οριοθέτηση αυτής της μορφής υφαλοκρηπίδας αποτελεί αντικείμενο συζήτησης με την Τουρκία- και της αντίστοιχης Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο.

European Law. History has taught us that with Turkey you *"make things crystal clear"* as soon as any form of conversation and, what is more, negotiation begins, specifying clearly the *"red lines"* beyond which no trace of retreat or withdrawal can be considered regarding to what Greece is entitled to, according to the International and European Law.

B. In view of the above mentioned, Greece has to follow the same tactics in the beginning of the current Exploratory Contacts. This argument remains valid a fortiori, considering that Turkey will certainly try to *"build"* in their favour arguments solely by the general wording about *"Maritime Zones"*, which has been chosen to define the framework of these Exploratory Contacts, as will be later explained. In other words, it must be explicitly clarified, even at this point of the Exploratory Contacts, among others, what the difference between Greece and Turkey is and, subsequently, what can be brought to Court, especially in the International Court of Justice in Hague, if we reach this point. The brief analysis that follows points to the documentation of such a clarification:

I. The one and only difference between Greece and Turkey

Taking all these into consideration, it has to be made clear to Turkey, from the very first stage of the new round of the Exploratory Contacts, that the general wording about *"Maritime Zones"* does not change, even in the slightest, our fixed National directive, according to which there is one and only one difference between Greece and Turkey: the delimitation of the insular continental shelf – the emphasis on the term *"insular"* is especially important, since the delimitation of only this form of continental shelf is to be discussed with Turkey – and the corresponding EEZ in the Aegean and the Eastern Mediterranean.

Α. Η σταθερή προσήλωση στην διατύπωση της «*μίας, και μόνης, διαφοράς μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας*»

Η κατά τ' ανωτέρω τοποθέτηση είναι τόσο περισσότερο αναγκαία, ιδίως στην παρούσα φάση των Διερευνητικών Επαφών, όσο είναι κάτι παραπάνω από βέβαιο ότι η Τουρκία θα επιχειρήσει, εκμεταλλευόμενη τον πληθυντικό του όρου «*Θαλάσσιες Ζώνες*», ν' «*αναβιώσει*» και τις γνωστές θέσεις της περί ύπαρξης «*διαφορών*» της με την Ελλάδα, όπως είχε συμβεί προ του 2004. Διότι τότε, ύστερα από τους ατυχείς χειρισμούς της εξωτερικής μας πολιτικής μετά την τραγωδία της κρίσης των Ιμίων, τον Ιανουάριο του 1996, ορισμένες προβληματικώς ασαφείς διατυπώσεις, σε διεθνή και ευρωπαϊκά κείμενα, είχαν «*ενθαρρύνει*» την Τουρκία να υιοθετήσει αυτή την τακτική. Ειδικότερα:

1. Το «*Κοινό Ανακοινωθέν*» Ελλάδας – Τουρκίας στην Μαδρίτη, το 1997

Το πρώτο από τα κείμενα αυτά είναι εκείνο του «*Κοινού Ανακοινωθέντος*» Ελλάδας – Τουρκίας στην Μαδρίτη, την 8η Ιουλίου 1997. Πρόκειται για το «*Κοινό Ανακοινωθέν*» ή «*Κείμενο Αρχών*», το οποίο συμφωνήθηκε μεταξύ των Κώστα Σημίτη και Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ στην Μαδρίτη, στο περιθώριο της Συνόδου Κορυφής του ΝΑΤΟ. Σε αυτό γίνεται λόγος πέραν των άλλων και για, δήθεν, «*νόμιμα, ζωτικά συμφέροντα και ενδιαφέροντα*» της Τουρκίας στο Αιγαίο, «*τα οποία έχουν μεγάλη σημασία για την ασφάλεια και την εθνική κυριαρχία της*».

2. Τα συμπεράσματα της Συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Ελσίνκι, το 1999

Το δεύτερο από τα κείμενα αυτά είναι εκείνο των Συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το οποίο συνήλθε στο Ελσίνκι μεταξύ 10ης και 11ης Δεκεμβρίου 1999. Στο συμπέρασμα αρ. 4 -και σε όσα άλλα συμπεράσματα παραπέμπουν σε αυτό- γίνεται, ρητώς, λόγος, με προσφυγή στην διατύπωση ενός νομικώς ασαφούς και κατά τούτο άκρως επικίνδυνου πληθυντικού, περί «*κάθε εκκρεμούς συνοριακής διαφοράς και άλλων συναφών θεμάτων*» με την Τουρκία.

A. Our consistent focus on the expression *"one and only one difference between Greece and Turkey"*

The position expressed above is so much more necessary at the present stage of the Exploratory Contacts, as it is more than certain that Turkey will attempt, taking advantage of the plural number of the term *"Maritime Zones"*, to *"revive"* their well known positions about the existence of *"differences"* with Greece, as they had done before 2004. Because back then, after the unfortunate handlings of our foreign policy that followed the tragedy of the crisis at Imia, in January 1996, certain problematically vague wordings, in international and European texts, had *"encouraged"* Turkey to adopt these tactics. More specifically:

1. The *"Joint Communiqué"* of Greece and Turkey in Madrid, 1997

The first of these texts is that of the *"Joint Communiqué"* of Greece and Turkey in Madrid, on July 8th 1997. It is the *"Joint Communiqué"* or *"Text of Principles"* which was agreed between Kostas Simitis and Süleyman Demirel in Madrid, in the margins of the NATO Summit. Alleged *"legal, vital interests"* of Turkey in the Aegean Sea are discussed in it, among other issues, *"which are of great importance for their safety and national sovereignty"*.

2. The conclusions of the Meeting of the European Council in Helsinki, in 1999

The second of these texts is that of the conclusions of the European Council that met in Helsinki between 10th and 11th December 1999. In the conclusion no. 4 – and all the other conclusions that refer to it – there is an explicit reference to the use of a legally vague and, therefore, extremely dangerous plural number, about *"every pending boundary difference and other relevant issues"* with Turkey.

Β. Δύο χαρακτηριστικά, προδήλως αρνητικά, παραδείγματα της στάσης της Τουρκίας έναντι του Διεθνούς Δικαίου και του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης

Την προμνημονευόμενη επιτακτική ανάγκη άμεσης διευκρίνισης ότι μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας υφίσταται μία, και μόνη, διαφορά, αυτή της οριοθέτησης της νησιωτικής υφαλοκρηπίδας και της αντίστοιχης Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο τεκμηριώνουν, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

1. Οι τουρκικές «*φαντασιώσεις*» περί «*γκρίζων ζωνών*» στο Αιγαίο

Πριν απ' όλα, η όλη «*στρατηγική*» της Τουρκίας μετά το Κοινό Ανακοινωθέν της Μαδρίτης, το 1997, και τα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ελσίνκι, το 1999, όπως προεκτέθηκε. Ήταν τότε, και ως το 2004 -διότι έκτοτε κατέστη, urbi et orbi, σαφής η θέση της Ελλάδας περί της μιας, και μόνης, διαφοράς με την Τουρκία- που η Τουρκία, κατά σαφή καταστρατήγηση του Διεθνούς Δικαίου και κυρίως της Συνθήκης της Λωζάνης του 1923, επιδίωξε να επιβάλει την «*θεωρία*» περί, δήθεν, «*γκρίζων ζωνών*» στο Αιγαίο, αρχής γενομένης από την ευθεία αμφισβήτηση της Εθνικής μας Κυριαρχίας σε συγκεκριμένα νησιά ή βραχονησίδες, όπως π.χ. στα Ίμια. Πάνω σε αυτή την «*αναθεωρητική πλατφόρμα*», η Τουρκία επρόκειτο στην συνέχεια να «*χτίσει*» και το «*γραφικό*» πλην όμως εξαιρετικά επικίνδυνο «*δόγμα της Γαλάζιας Πατρίδας*». Μετά το 2004 και ως σήμερα, ξεκάθαρη υπήρξε, πάντοτε, η απάντηση της Ελλάδας προς την Τουρκία: Ουδένα ζήτημα αναθεώρησης, καθ' οιονδήποτε τρόπο, της Συνθήκης της Λωζάνης του 1923 υφίσταται, συνακόλουθα δεν υπάρχουν «*γκρίζες ζώνες*» στο Αιγαίο.

2. Η ωμή περιφρόνηση της δικαιοδοσίας του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης

Κατά δεύτερο λόγο, η προκλητική υποχώρηση της Τουρκίας, όταν ετέθη το ζήτημα προσφυγής στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης για την οριοθέτηση της νησιωτικής υφαλοκρηπίδας στο Αιγαίο, λίγο μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, το 1974.

α) Συγκεκριμένα, το 1975 συμφωνήθηκε μεταξύ του Κωνσταντίνου Κα-

B. Two characteristic, obviously negative, examples of the attitude of Turkey towards the International Law and the International Court of Justice in Hague

The aforementioned imperative need for immediate clarification that there is only one difference between Greece and Turkey, that of the delimitation of the insular continental shelf and the corresponding EEZ in the Aegean Sea and the Eastern Mediterranean, is substantiated, among others, by the following:

1. The Turkish *"fantasies"* about *"grey zones"* in the Aegean Sea

First of all, the whole *"strategy"* of Turkey after the Joint Communiqué in Madrid in 1997 and the conclusions of the Meeting of the European Council in Helsinki, in 1999, as mentioned above. It was then and up to 2004, - because since then, the position of Greece about the one and only difference with Turkey has been made clear urbi et orbi – that Turkey, clearly circumventing the International Law and especially the Treaty of Lausanne (1923), attempted to impose the *"theory"* of alleged *"grey zones"* in the Aegean Sea, beginning with the direct questioning of our National Sovereignty over certain islands or island rocks, as, for example, Imia. Turkey was about to *"build"* on this *"review platform"* the *"quaint"* yet extremely dangerous *"blue homeland doctrine"*. After 2004 and until now, the answer of Greece to Turkey on this matter has always been clear: there is no question about the review, in any way, of the Treaty of Lausanne in 1923, and subsequently there are no *"grey zones"* in the Aegean Sea.

2. The blatant contempt to the jurisdiction of the International Court of Justice in Hague

Secondly, the provocative retreat of Turkey when the issue about the delimitation of the insular continental shelf in the Aegean Sea was brought to the International Court of Justice in Hague, shortly after the Turkish invasion in Cyprus in 1974.

a) More specifically, in 1975 Konstantinos Karamanlis and Süleyman

ραμανλή και του Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ ότι η μία, και μόνη, διαφορά μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, ήτοι η οριοθέτηση της νησιωτικής υφαλοκρηπίδας, έπρεπε ν' αχθεί προς επίλυση ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης. Μετά την κατάθεση της προσφυγής, και μπροστά στην εμφανή προοπτική δικαίωσης των θέσεων της Ελλάδας κατά το Διεθνές Δίκαιο, η Τουρκία υπαναχώρησε προκλητικώς.

β) Όπως ήταν αναμενόμενο, το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης δεν προχώρησε στην ουσία της εκδίκασης της υπόθεσης, πλην όμως η Ελλάδα μπορεί και πρέπει να επικαλείται, ως νομολογιακό προηγούμενο υπέρ αυτής, τουλάχιστον το σκεπτικό αρ. 29 της Διάταξης (Ordonnance) του Δικαστηρίου τούτου της 11ης Σεπτεμβρίου 1976, σύμφωνα με το οποίο: «*Είναι προφανές ότι μονομερείς παραχωρήσεις από ένα κράτος ή έρευνες που γίνονται μονομερώς από το κράτος αυτό σε αμφισβητούμενες περιοχές, δεν δημιουργούν κανένα νέο δικαίωμα υπέρ αυτού ούτε στερούν το άλλο κράτος από τα κατά το Διεθνές Δίκαιο δικαιώματά του*».

ΙΙ. Η δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης

Πέραν της κατά τ' ανωτέρω διευκρίνισης περί μίας και μόνης διαφοράς με την Τουρκία, η Ελλάδα, πάντοτε ακόμη και στο παρόν στάδιο των Διερευνητικών Επαφών, πρέπει να καταστήσει εκ νέου σαφές το τι εμπίπτει, κατά την εν προκειμένω ερμηνεία και εφαρμογή του Διεθνούς Δικαίου, στην δικαιοδοσία της Διεθνούς Δικαιοσύνης, και για την ακρίβεια στην δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης.

Α. Η επιλογή του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης

Και τούτο διότι ναι μεν είναι γνωστό, ότι για την επίλυση των διεθνών διαφορών ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας του ΟΗΕ (UNCLOS) -όπως κωδικοποιήθηκε από την Σύμβαση του Montego Bay του 1982- το οποίο εφαρμόζεται στην μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας διαφορά, αρμόδιο μπορεί θεωρητικώς να είναι, εκτός από το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, τόσο το ειδικό Διεθνές Δικαστήριο για

Demirel agreed that the only difference between Greece and Turkey, the delimitation of the insular continental shelf, should be taken to the International Court of Justice in Hague to be solved. After the case had been filed, Turkey, facing the obvious prospect that the case would be in favour of Greece according to the International Law, retreated provocatively.

b) As it was expected, the International Court of Justice in Hague didn't proceed with the trial, but Greece can and should claim, as a legal precedent in our favour, at least the statement no.29 of the Ordonnance of this Court on 11th September 1976, according to which: *"It is obvious that unilateral concessions by one State or research carried out unilaterally by the State in disputed areas, do not create any new rights in favour of this State nor deprive the other State of their legal rights according to the International Law."*

II. The jurisdiction of the International Court of Justice in Hague

Beyond the above clarification about the one and only difference with Turkey, Greece has to clarify once more, even at this stage of the Exploratory Contacts, what falls within the jurisdiction, according to the relevant interpretation and application, of the International Law, and specifically in the jurisdiction of the International Court of Justice in Hague.

A. The selection of the International Court of Justice in Hague

It is known that, in order to solve the international differences referring to the interpretation and implementation of the International Law of the Sea of the UN (UNCLOS) – as codified by the Montego Bay Convention in 1982 – that has been implemented to the difference between Greece and Turkey, the International Tribunal for the Law of the Sea in Hamburg or any other international arbitrating judicial institution, apart from the Inter-

το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας στο Αμβούργο όσο και άλλο διεθνές διαιτητικό δικαιοδοτικό όργανο, ύστερα από συμφωνία των μερών.

1. Το χρονικό της επιλογής του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης

Πλην όμως η Ελλάδα έχει, διαχρονικώς, αποδεχθεί ότι η ως άνω διαφορά θ' αχθεί -εφόσον αχθεί- ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης. Την επιλογή αυτή διευκρίνισε σαφώς η Ελλάδα και με την Δήλωση της 14ης Ιανουαρίου 2015, για την οποία γίνεται λόγος εκτενέστερα κατωτέρω. Με την δήλωση αυτή η Ελλάδα δεσμεύθηκε ότι εξαιρεί από την δικαιοδοσία άλλων διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων -π.χ. του προαναφερόμενου Διεθνούς Δικαστηρίου του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας- την εκδίκαση διαφορών, σχετικών με την ερμηνεία και εφαρμογή της Σύμβασης του Montego Bay του 1982 και την αναθέτει, αποκλειστικώς, στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, προφανώς λόγω του παγκοσμίως αναγνωρισμένου κύρους του σε θέματα Διεθνούς Δικαίου εν γένει, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων οριοθέτησης των Θαλάσσιων Ζωνών.

2. Το «*συνυποσχετικό*» επίλυσης της διαφοράς

Κατά τις διατάξεις που αφορούν την άσκηση της δικαιοδοσίας του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, η προσφυγή για την επίλυση της διαφοράς μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας προϋποθέτει την σύναψη «*συνυποσχετικού*». Πρόκειται για ιδιότυπη συμφωνία μεταξύ των προσφευγόντων Κρατών για τον προσδιορισμό του ζητήματος, το οποίο άγεται προς επίλυση ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης. Σε γενικές γραμμές, το «*συνυποσχετικό*» αυτό από την μια πλευρά οριοθετεί το αντικείμενο της διαφοράς και, από την άλλη πλευρά, καθορίζει την νομική βάση, πάνω στην οποία θα στηριχθεί για την επίλυση της διαφοράς το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, ήτοι το εφαρμοστέο Διεθνές Δίκαιο.

3. Το εφαρμοστέο δίκαιο

Ως προς το κατά τ' ανωτέρω αντικείμενο της διαφοράς, επισημαίνεται, εκ νέου, ότι η θέση της Ελλάδας πρέπει να είναι απολύτως ξεκάθαρη: Το αντικείμενο αυτό, όπως προεκτέθηκε, μπορεί να είναι μόνον η οριοθέτηση της νησιωτικής υφαλοκρηπίδας και της αντίστοιχης Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο.

national Court of Justice in Hague, could be theoretically competent, after an agreement of the parties.

1. The timeline of the selection of the International Court of Justice in Hague

Greece has accepted from the beginning that the above mentioned difference will be brought – if ever- to the International Court of Justice in Hague. This selection has also been made explicitly clear by Greece with their Statement of 14th January 2015, as will be further discussed below. With this statement Greece has committed to exempting other international judicial institutions – for example the above mentioned International Tribunal for the Law of the Sea - from the jurisdiction of the litigation of differences related to the interpretation and implementation of the Montego Bay Convention, 1982 and delegates it, exclusively, to the International Court of Justice in Hague, obviously due to their globally recognised standing in matters of International Law, including those of the delimitation of Maritime Zones.

2. The *"arbitration agreement"* to the solution of the difference

According to the provisions about the Exercise of jurisdiction of the International Court of Justice in Hague, the action brought on for the solution of the difference between Greece and Turkey requires the conclusion of an "*arbitration agreement*". It is a sui generis agreement between the applicant States to determine the matter, which is to be brought on to be solved to the International Court of Justice in Hague. Broadly, this "*arbitration agreement*" on one hand defines the subject of the difference, and on the other hand it defines the legal basis on which the International Court of Justice in Hague will be based to solve the difference, i.e. the applicable International Law.

3. The applicable law

As far as the above mentioned subject of the difference is concerned, it is noted, once more, that the position of Greece has to be absolutely clear: This subject, as discussed before, can only be the delimitation of the insular continental shelf and the corresponding EEZ in the Aegean Sea and the Eastern Mediterranean.

α) Ως προς δε το εφαρμοστέο δίκαιο, υπενθυμίζεται ότι, κατά τις διατάξεις του άρθρου 38 του Καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, το Δικαστήριο αυτό εφαρμόζει το Διεθνές Δίκαιο, γραπτό και εθιμικό, τους γενικώς παραδεδεγμένους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου και, επιβοηθητικώς βεβαίως, εκτός από την νομολογία του και τις γνώμες κορυφαίων διεθνολόγων. Στην προκείμενη περίπτωση της διαφοράς μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης θ' ασκήσει την δικαιοδοσία του εφαρμόζοντας τις προαναφερόμενες οικείες διατάξεις της Σύμβασης του Montego Bay του 1982 για το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας. Και στο σημείο αυτό πρέπει να καταστεί επίσης σαφές προς την Τουρκία ότι, πέραν των συγκεκριμένων επιμέρους διατάξεων της Σύμβασης του Montego Bay του 1982 που θα εφαρμοσθούν για την επίλυση της διαφοράς μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, οφείλει ν' αναγνωρίσει και ν' αποδεχθεί την ισχύ του συνόλου του κατά την Σύμβαση αυτή Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας. Δοθέντος ότι μερική αναγνώριση και αποδοχή της ισχύος του δεν νοείται, αφού συνιστά έμμεση πλην σαφή αμφισβήτηση της Διεθνούς Νομιμότητας εν γένει καθώς και αυτής ταύτης της δικαιοδοσίας του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης.

β) Στο γνωστό δε «*επιχείρημα*» της Τουρκίας ότι δεν έχει επικυρώσει την Σύμβαση του Montego Bay του 1982, η απάντηση πρέπει να είναι, χωρίς «*περιστροφές*», η ακόλουθη: Μολονότι δεν έχει προσχωρήσει στην Σύμβαση του Montego Bay του 1982, η Τουρκία δεσμεύεται από τους κανόνες της. Διότι σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, η Σύμβαση του Montego Bay του 1982, κυρίως λόγω του εξαιρετικά μεγάλου αριθμού Κρατών που την έχουν επικυρώσει, ισχύει κατ' ουσίαν έναντι πάντων, είτε λόγω διαμόρφωσης σχετικών διεθνών εθιμικών κανόνων δικαίου είτε -όπως φαίνεται ορθότερο- διότι πλέον παράγει γενικώς παραδεδεγμένους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου, οι οποίοι, κατά την ίδια την κανονιστική ιδιοσυστασία τους, ισχύουν έναντι πάντων.

a) Regarding the applicable law, it is reminded that, according to the provisions of the article 38 of the Statute of the International Court of Justice in Hague, this Court implements the International Law, written and customary, the generally accepted rules of the International Law, with the aid of course, apart from the case law, of the views of leading specialists in international law. In the specific case of the difference between Greece and Turkey, the International Court of Justice in Hague will exert its jurisdiction by implementing the aforementioned relevant provisions of the Convention of Montego Bay, 1982 about the International Maritime Law. At this point also, it has to be made clear to Turkey that, apart from the specific individual provisions of the Convention of Montego Bay, 1982 that will be implemented to solve the difference between Turkey and Greece, they have to recognize and accept the validity of the International Law of the Sea according to this Convention as a whole. Given that partial recognition and acceptance of its validity is not possible, since it calls into indirect but clear question the International Legality in general as well as the jurisdiction of the International Court of Justice in Hague.

b) The answer to the well known "*argument*" that Turkey has not validated the Convention of Montego Bay, 1982 must be "*bluntly*" the following: although they have not acceded to the Convention of Montego Bay, 1982, Turkey is bound by its rules. Because according to the established case law of the International Court of Justice in Hague, the Convention of Montego Bay, 1982, mainly due to the exceptionally large number of States that have validated it, is essentially valid for all, either due to the formation of relative international customary rules of justice or – as it seems more correct – because it produces generally accepted rules of International Law, which due to their regulating constitution, are valid for all.

Β. Η οριοθέτηση της δικαιοδοσίας του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης

Ανεξαρτήτως του αν είναι ακόμη πολύ ενωρίς για να συζητηθεί, έστω και σε γενικές γραμμές, μια ενδεχόμενη προσφυγή Ελλάδας και Τουρκίας στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης για την επίλυση της μίας, και μόνης, διαφοράς της οριοθέτησης της νησιωτικής υφαλοκρηπίδας και της αντίστοιχης Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο, ήδη κατά το παρόν στάδιο των Διερευνητικών Επαφών πρέπει να καταστούν σαφή, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

1. Η στάση Ελλάδας και Τουρκίας, αντιστοίχως, έναντι της δικαιοδοσίας του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης.

Η διαφορά της στάσης Ελλάδας και Τουρκίας, αντιστοίχως, έναντι της δικαιοδοσίας του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης είναι ένα ακόμη δείγμα της μεγάλης απόστασης που χωρίζει τα δύο Κράτη από πλευράς σεβασμού του Διεθνούς Δικαίου γενικότερα. Και τούτο, διότι η Ελλάδα έχει αναγνωρίσει -βεβαίως με τα κατωτέρω αναφερόμενα όρια- ως υποχρεωτική την δικαιοδοσία του ως άνω Δικαστηρίου, πράγμα που δεν έχει πράξει η Τουρκία. Και μόνον αυτό αρκεί για να καταδείξει ότι ενώ η Ελλάδα τρέφει την οφειλόμενη, με βάση το διεθνώς αναγνωρισμένο δικαιοδοτικό του κύρος, εμπιστοσύνη στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, κατά την ερμηνεία και εφαρμογή εκ μέρους του του Διεθνούς Δικαίου, όλως αντιθέτως η Τουρκία κάνει, διαχρονικώς, ένα είδος προκλητικής επίδειξης έλλειψης εμπιστοσύνης ή και περιφρόνησης προς το Δικαστήριο. Ίσως διότι γνωρίζει καλά πόσο αβάσιμες είναι, από πλευράς Διεθνούς Δικαίου, οι «*αξιώσεις*» που εγείρει, κατά καιρούς, εις βάρος της Ελλάδας.

2. Τα αυτονόητα όρια της υποχρεωτικής δικαιοδοσίας του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης από Ελληνικής πλευράς

Κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 36 παρ. 2 του Καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, η Ελλάδα προέβη, το 1994, σε Δήλωση που κατέθεσε ενώπιον του ΟΗΕ, με την οποία αποδέχθηκε ως υποχρεωτική την δικαιοδοσία του Δικαστηρίου τούτου σε σχέση με όλες τις νομικές διαφορές, που εμπίπτουν στις ως άνω διατάξεις.

B. The delimitation of the jurisdiction of the International Court of Justice in Hague

Although it is too soon to be discussed, even generally, an action brought to the International Court of Justice in Hague by Greece and Turkey for the solution of the one and only difference of the delimitation of the insular continental shelf and the corresponding EEZ in the Aegean Sea and the Eastern Mediterranean, the following, among others, must be made clear even at this point of the Exploratory Contacts:

1. The attitude of Greece and Turkey towards the jurisdiction of the International Court of Justice in Hague

The difference of the attitude towards the International Court of Justice in Hague between Greece and Turkey is another example of the great distance that separates the two States as far as respect to the International Law in general is concerned. That is because Greece has recognized – of course with the below mentioned limitations – the jurisdiction of the above Court as obligatory, something that has not been done by Turkey. Just this fact is enough to show that although Greece shows the trust they should to the International Court of Justice in Hague based on its recognized judicial prestige, according to the interpretation and implementation of the International Law on its behalf, Turkey has always shown a provocative lack of trust or even contempt towards the Court. Maybe this is because they know how unfounded their "*claims*" made at times against Greece are, according to the International Law.

2. The self-evident limitations of the obligatory jurisdiction of the International Court of Justice in Hague on the side of Greece

In compliance with the provisions of the article 36, par.2 of the Statute of the International Court of Justice in Hague, Greece made a Statement to the UN in1994, with which we accepted as obligatory the jurisdiction of this Court in relation to all the legal differences that fall within the scope of the above provisions.

α) Η αποδοχή αυτή έγινε μονομερώς, πλην όμως με τον αυτονόητο όρο της αμοιβαιότητας, δηλαδή αποκλειστικώς έναντι εκείνων των Κρατών, τα οποία έχουν προβεί σε αντίστοιχη Δήλωση. Αυτονοήτως επίσης, η Ελλάδα τότε εξαίρεσε από την υποχρεωτική δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης ορισμένες διαφορές, οι οποίες συνδέονται, αρρήκτως, με τον «*σκληρό πυρήνα*» της Εθνικής Κυριαρχίας, ήτοι τις διαφορές που αφορούν στρατιωτικά μέτρα, τα οποία έχουν ληφθεί για λόγους σχετιζόμενους με την Εθνική Άμυνα. Πρόκειται, προφανώς, για μέτρα που λαμβάνονται με στόχο την αμυντική θωράκιση των Νησιών μας στο Αιγαίο από την απροκάλυπτη -ιδίως μετά την τουρκική εισβολή και κατοχή στην Κύπρο, το 1974, και την μετέπειτα, το 1975 και με έδρα την Σμύρνη, δημιουργία της «*Στρατιάς του Αιγαίου*»- τουρκική απειλή ή και απειλή χρήσης βίας. Αμυντική θωράκιση, την οποία κατοχυρώνουν υπέρ της Ελλάδας μεταξύ άλλων και οι διατάξεις του άρθρου 51 του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ, όπως έχουν παγίως ερμηνευθεί και εφαρμοσθεί και όπως θ' αναλυθεί εκτενέστερα στην συνέχεια.

β) Την 14η Ιανουαρίου 2015, η Ελλάδα κατέθεσε στον ΟΗΕ νέα, επικαιροποιημένη και συμπληρωμένη, δήλωση ως προς την αποδοχή της υποχρεωτικής δικαιοδοσίας του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, διευκρινίζοντας επιμελώς τις επ' αυτής εξαιρέσεις. Για την ακρίβεια, η ως άνω δήλωση εξαιρεί από την υποχρεωτική δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης τις ακόλουθες δύο διαφορές, πάνω στην λογική ότι άπτονται ευθέως του «*σκληρού πυρήνα*» της Εθνικής Κυριαρχίας:

β1) Πρώτον, τις διαφορές που σχετίζονται με στρατιωτικές δραστηριότητες και με μέτρα που λαμβάνονται, από πλευράς Ελλάδας, για την προστασία της Εθνικής Κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας, για σκοπούς Εθνικής Άμυνας και για την προάσπιση της Εθνικής Ασφάλειας. Στην ουσία, το σημείο αυτό της Δήλωσης της 14ης Ιανουαρίου 2015 επικαιροποίησε και συμπλήρωσε την Δήλωση του 1994, ιδίως ως προς τα μέτρα αμυντικής θωράκισης των Νησιών μας στο Αιγαίο, όπως επεξηγήθηκε προηγουμένως.

β2) Δεύτερον, τις διαφορές που σχετίζονται με τα σύνορα της

a) This acceptance was unilateral, but with the self-evident condition of mutuality, that is, exclusively with all those Countries that have also made a corresponding Statement. Self-evidently, also, Greece excluded certain differences from the obligatory jurisdiction of the International Court of Justice in Hague, which are inseparably connected to the "*hard core*" of the National Sovereignty, i.e. the differences concerning military measures that have been taken for reasons concerning the National Defence. They are, obviously, measures taken to shield our Islands in the Aegean Sea from the overt – especially after the Turkish invasion and occupation of Cyprus in 1974 and, later in 1975, the establishment of the "Aegean Army" in Smyrni – Turkish threat or threat of the use of violence. It is a Defensive shielding that has been enshrined in favour of Greece by the provisions of the article 51 of the UN Charter, as they have been consistently interpreted and implemented, as will be analysed further below.

b) On 14th January, 2015, Greece filed a new, updated and completed Statement to the UN, regarding the acceptance of the obligatory jurisdiction of the International Court of Justice in Hague, clarifying carefully the exceptions. Specifically, the above mentioned Statement excludes from the obligatory jurisdiction of the International Court of Justice in Hague the following two differences, based on the sense that they are related to *the "hard core"* of the National Sovereignty:

b1) Firstly, the differences related to military activities and measures taken from Greece to protect our National Sovereignty and territorial integrity, for purposes of National Defense and shielding of our National Security. Actually, this point of the Statement on 14th January 2015 updated and completed the Statement of 1994, especially regarding the measures of defensive shielding of our Islands in the Aegean Sea, as was previously explained.

b2) Secondly, the differences related to the borders of Greece and

Ελλάδας και την εδαφική Κυριαρχία της, συμπεριλαμβανομένων των διαφορών ως προς το εύρος και τα όρια της Αιγιαλίτιδας Ζώνης, καθώς και του Εναέριου Χώρου. Πρόκειται για διαφορές που, όπως ήδη τονίσθηκε, ανήκουν κατ' εξοχήν στον «*σκληρό πυρήνα*» της Εθνικής Κυριαρχίας και οι οποίες είναι αδιανόητο να εξισωθούν με διαφορές νομικού, απλώς, χαρακτήρα, που μπορούν ν' αχθούν ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, ακόμη και με μονομερή πρωτοβουλία τρίτου Κράτους. Είναι δε προφανές ότι η ρητή αναφορά στην Αιγιαλίτιδα Ζώνη και στον Εθνικό Εναέριο Χώρο έγινε -και ορθώς- αφενός για λόγους σαφήνειας, η οποία ουδένα περιθώριο αμφιβολίας αφήνει ως προς το τι περιλαμβάνει ο «*σκληρός πυρήνας*» της Εθνικής Κυριαρχίας. Και, αφετέρου, επειδή από την 8η Ιουνίου 1995 υπάρχει το παράνομο «*casus belli*» της τουρκικής Εθνοσυνέλευσης, δηλαδή αμέσως μετά την θέση σε ισχύ του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας, όπως κωδικοποιήθηκε, κατά τα προαναφερόμενα, με την Σύμβαση του Montego Bay του 1982.

γ) Στις κατά τ' ανωτέρω δύο εξαιρέσεις από την υποχρεωτική δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, η Δήλωση της 14ης Ιανουαρίου 2015 προσέθεσε και μια τρίτη, διαδικαστικής φύσης, εξαίρεση.

γ1) Πρόκειται για τις περιπτώσεις όπου ένα άλλο Κράτος -π.χ. η Τουρκία- αποδέχεται την υποχρεωτική δικαιοδοσία του ως άνω Δικαστηρίου μόνο για μια φορά ή σε χρόνο μικρότερο των δώδεκα μηνών, από την κατάθεση μιας προσφυγής ενώπιόν του. Όπως είναι αυτονόητο, η Ελλάδα εισήγαγε αυτή την ρήτρα εξαίρεσης για ν' αποφύγει, ιδίως εκ μέρους της Τουρκίας -η οποία έχει δώσει, διαχρονικώς, «*απτά δείγματα*» αναξιόπιστης διεθνούς συμπεριφοράς- ευκαιριακές ή αιφνιδιαστικές προσφυγές, προσαρμοσμένες στην συγκυρία και στην σκοπιμότητα που, κατά την γνώμη της, την ευνοεί.

γ2) Άρα με βάση την επιφύλαξη αυτή, αν π.χ. ένα Κράτος αποδεχθεί την υποχρεωτική δικαιοδοσία του Διεθνούς Δι-

our territorial Sovereignty, including the differences concerning the extent and borders of the Territorial Sea and the Air Space. These are differences that particularly concern the "*hard core*" of our National Sovereignty, as has already been noted above, and it is unthinkable to be equated to legal differences that can be brought to the International Court of Justice in Hague, even by a unilateral action by a third State. It is also obvious that there was – correctly - explicit reference to the Territorial Sea and the National Air Space for reasons of clarity that leaves no space for doubting what the "*hard core*" of National Sovereignty includes. On the other hand, since 8th June 1995 there is the illegal "*casus belli*" on behalf of the Turkish National Assembly, that is immediately after the International Law of the Sea came into effect, as codified with the Convention of Montego Bay in 1982.

c) The Statement of 14th January 2015 added a third procedural exception from the obligatory jurisdiction of the International Court of Justice in Hague to the above two.

c1) It is about the cases that another State – e.g. Turkey – accepts the obligatory jurisdiction of the above mentioned Court only once or in a period less than twelve months from an action brought to it. It is self-evident that Greece introduced this Clause of exception to avoid, especially from Turkey – that has shown "*concrete signs*" of unreliable international behaviour – opportunistic or unannounced Actions, adapted to the context and expediency they consider favourable.

c2) Based on this reservation, if e.g. a State accepts the obligatory jurisdiction of the International Court of Justice in

καστηρίου της Χάγης μόνο για μια φορά ή σε χρονικό διάστημα μικρότερο των δώδεκα μηνών προ της αντίστοιχης προσφυγής του σε αυτό, η Ελλάδα επιφυλάσσεται να σταθμίσει το αν τούτο μπορεί να είναι βλαπτικό για τα ζητήματα της Εθνικής μας Κυριαρχίας και, συνακόλουθα, ν' αποσύρει ή και να τροποποιήσει την δήλωσή της περί της υποχρεωτικής δικαιοδοσίας του προαναφερόμενου Δικαστηρίου.

δ) Τέλος, στην Δήλωση της 14ης Ιανουαρίου 2015 προβλέπεται, ρητώς, ότι η Ελλάδα επιφυλάσσεται να υποβάλει ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης ακόμη και διαφορές, τις οποίες έχει εξαιρέσει κατά τ' ανωτέρω, στην βάση όμως ειδικού συνυποσχετικού που θα συναφθεί με το αντίδικο Κράτος.

δ1) Παρά το γεγονός ότι η επιφύλαξη αυτή έχει ως προφανή στόχο ν' αναδείξει την προσήλωση της Ελλάδας στην εφαρμογή του Διεθνούς Δικαίου, ιδίως στο πλαίσιο της δικαιοδοσίας του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, είναι αυτονόητο ότι ενέχει πολλούς κινδύνους για την θωράκιση της Εθνικής μας Κυριαρχίας. Γι' αυτό η χρησιμοποίησή της μπορεί να θεωρηθεί αποδεκτή μόνο σε οριακές περιπτώσεις, και μόνον όταν η Ελληνική πλευρά είναι απολύτως βέβαιη ότι η ετυμηγορία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης δεν θα δημιουργήσει, έστω και κατ' ελάχιστο, συνθήκες διακινδύνευσης, καθ' οιονδήποτε τρόπο, εις βάρος της Εθνικής μας Κυριαρχίας.

δ2) Και τούτο διότι, παρά το αδιαμφισβήτητο διεθνώς κύρος του, το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης έχει, δυστυχώς, δώσει κατά το παρελθόν δείγματα -έστω και μεμονωμένα- όχι μόνον αδικαιολόγητων νομολογιακών διακυμάνσεων που πλήττουν την ίδια την ασφάλεια και την κανονιστική ισχύ του Διεθνούς Δικαίου, αλλά και υποχώρησης στο πεδίο της εκ μέρους του ορθής εφαρμογής του Διεθνούς Δικαίου, υπό την πίεση και το βάρος της εκάστοτε διεθνούς συγκυρίας.

Hague only once or in a period less than twelve months before their corresponding action brought to it, Greece reserves the possibility to consider whether this can be harmful to the matters of our National Sovereignty and, consequently, withdraw or modify our Statement about the obligatory jurisdiction of the above mentioned Court.

d) Finally, with the Statement of 14th January 2015, it is clearly provided for, that Greece reserves the right to file to the International Court of Justice in Hague even the differences, which are excluded according to the above mentioned, based on the special arbitration agreement with the opposing State.

d1) Despite the fact that this reservation obviously aims to show the dedication of Greece to the implementation of the International Law, especially within the framework of the jurisdiction of the International Court of Justice in Hague, it is evident that there are many dangers concerning the shielding of our National Sovereignty. For this reason, its use can be considered acceptable only in extreme cases and only when Greece is absolutely certain that the verdict of the International Court of Justice in Hague will not create, even the slightest condition of endangering our National Sovereignty in any way.

d2) That is because, despite its undisputed international prestige, the International Court of Justice in Hague has, unfortunately, shown signs in the past –even isolated- of not only unjustifiable case-law variations that hurt the safety and legal power of the International Law, but also retreat in the field of the right implementation of the International Law on its part, under the pressure of the relevant international context.

III. Βασικές εννοιολογικές παρατηρήσεις ως προς την θεσμική «*φυσιογνωμία*» των Θαλάσσιων Ζωνών

Όπως είναι ευνόητο, η προαναφερόμενη θέση της Ελλάδας για την υποχρεωτική δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης και τις επιμέρους εξαιρέσεις επ' αυτής θέτουν, μεταξύ άλλων, και το ζήτημα της διευκρίνισης της θεσμικής «*φυσιογνωμίας*» των Θαλάσσιων Ζωνών, ιδίως σε ό,τι αφορά την ιδιομορφία ορισμένων εξ αυτών, από πλευράς Εθνικής Κυριαρχίας και κυριαρχικών δικαιωμάτων. Με άλλες λέξεις, η κατά τ' ανωτέρω διευκρίνιση επιτρέπει, περαιτέρω, την ανάλυση της σχέσης των Θαλάσσιων Ζωνών αφενός με τον «*σκληρό πυρήνα*» της Εθνικής Κυριαρχίας και, αφετέρου, με άλλες επιμέρους συνέπειες, οι οποίες απορρέουν από αυτήν.

Α. Η θεσμική «*φυσιογνωμία*» της Αιγιαλίτιδας Ζώνης

Κατ' αρχάς, πρέπει να τονισθεί ότι κατά το διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας η Κυριαρχία κάθε Κράτους, άρα και της Ελλάδας, είναι πλήρης ιδίως στο Έδαφός της -συμπεριλαμβανομένου, φυσικά, του εδάφους νησιών, νησίδων και βραχονησίδων, χωρίς οιασδήποτε μορφής διάκριση- στην Αιγιαλίτιδα Ζώνη της και στον Εναέριο Χώρο που της αναλογεί.

1. Η άσκηση πλήρους Κυριαρχίας επί της Αιγιαλίτιδας Ζώνης

Κατά τούτο, ο καθορισμός της Αιγιαλίτιδας Ζώνης είναι οιονεί «*φυσικό*» -βεβαίως με θεσμικό υπόβαθρο- δικαίωμα κάθε Κράτους, πράγμα που σημαίνει ότι η επέκταση αυτής ως το όριο των 12 ν.μ. γίνεται μονομερώς, από αυτό και μόνο. Χαρακτηριστικές, εν προκειμένω, είναι και οι διατάξεις του άρθρου 3 της Σύμβασης του Montego Bay του 1982 για το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας, σύμφωνα με τις οποίες «*κάθε Κράτος έχει το δικαίωμα να καθορίζει το πλάτος της Αιγιαλίτιδας Ζώνης του μέχρι σημείου που δεν υπερβαίνει τα 12 ν.μ., τα οποία μετρώνται από γραμμές βάσης καθορισμένες σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση*». Όπως λοιπόν εξηγήθηκε προηγουμένως, εντός των ορίων της Αιγιαλίτιδας Ζώνης -και, a fortiori, εντός των Εσωτερικών Υδάτων- το Κράτος ασκεί πλήρη Κυριαρχία, με μόνο περιορισμό εκείνον της αβλαβούς διέλευσης πλοίων υπό ξένη σημαία κατά το Διεθνές Δίκαιο, για δε τα Εσωτερικά Ύδατα τον ελλιμενισμό και την προσόρμιση τέτοιων πλοίων.

III. Basic semantic notes about the institutional *"figure"* of Maritime Zones

As it is understandable, the aforementioned position of Greece towards the obligatory jurisdiction of the International Court of Justice in Hague and the individual exceptions poses, among others, the issue of the clarification of the institutional *"figure"* of the Maritime Zones, especially concerning the special characteristics of some of them, on the side of National Sovereignty and sovereign rights. In other words, the above clarification allows, furthermore, the analysis of the relations of the Maritime Zones on one hand to the *"hard core"* of National Sovereignty and on the other hand to individual consequences that arise from it.

A. The institutional *"figure"* of the Territorial Sea

First of all, it must be noted that according to the international Law of the Sea, the Sovereignty of every State, and therefore Greece, is complete especially on their Territory – including, of course, the territory of islands, islets and island rocks, without any form of discrimination – their Territorial Sea and Air Space.

1. The exercise of full Sovereignty on the Territorial Sea

According to this, the definition of the Territorial Sea is a quasi *"natural"*- of course on an institutional base – right of every State, which means that the coastline can be extended to the limit of 12 nautical miles unilaterally. The provisions of the article 3 of the Convention of Montego Bay, 1982 about the International Law of the Sea are very characteristic. According to them *"Every State has the right to establish the breadth of its territorial sea up to a limit not exceeding 12 nautical miles, measured from baselines determined in accordance with this Convention"*. As it has been previously explained, within the limits of the Territorial Sea – and, a fortiori, within the Inland Waters - the State exercises full Sovereignty, with the limitation of innocent passage of ships with a foreign flag according to the International Law and the berthing of such ships in Inland Waters.

2. Η επέκταση της Αιγιαλίτιδας Ζώνης ως τα 12 ν.μ.

Όπως είναι γνωστό, η Ελλάδα έχει επιφυλαχθεί ν' ασκήσει παντού το δικαίωμα επέκτασης της Αιγιαλίτιδας Ζώνης της στα 12 ν.μ. Με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα εκείνο του Αιγαίου, όπου ισχύει ακόμη ο καθορισμός στα 6 ν.μ.

α) Υπό τα δεδομένα της σημερινής συγκυρίας, και ιδίως εκείνα των εν εξελίξει Διερευνητικών Επαφών και της έκβασής τους, επιτακτική καθίσταται η ανάγκη να προσανατολισθούν οι Εθνικές μας στοχεύσεις όχι μόνο στην «*ανατροπή*» του τουρκικού «*casus belli*», αφού κάτι τέτοιο είναι μάλλον μη ρεαλιστικό, ενόψει της συνεχιζόμενης αδιαλλαξίας και προκλητικότητας της Τουρκίας. Αλλά και, πρωτίστως, στον τρόπο ολοκληρωμένης άσκησης του δικαιώματος της Ελλάδας να επεκτείνει την Αιγιαλίτιδα Ζώνη της και στο Αιγαίο, σύμφωνα με όσα ορίζουν οι κανόνες του Διεθνούς Δικαίου, κατ' εξοχήν δε του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982. Το ότι η κατά τ' ανωτέρω ανάγκη είναι περισσότερο από ποτέ επιτακτική προκύπτει και εκ του ότι είναι αδιανόητο να υπάρξει οριοθέτηση της Υφαλοκρηπίδας και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης με καθεστώς της Αιγιαλίτιδας Ζώνης μας στα 6 ν.μ., αφού μια τέτοια οριοθέτηση -ιδίως αν γίνει μέσω κοινής προσφυγής Ελλάδας και Τουρκίας στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, οπότε θα υπάρξει και σχετικό «*δεδικασμένο*»- μπορεί να επιφέρει ένα είδος εξαιρετικά επικίνδυνης και εθνικώς αδιανόητης «*παγίωσης*» του περιορισμού της Αιγιαλίτιδας Ζώνης στα 6 ν.μ. στο Αιγαίο. Στο σημείο δε αυτό πρέπει να επισημανθεί, ότι δεν φαίνεται να υπάρχει νομολογιακό προηγούμενο, στο πλαίσιο του οποίου το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης έχει εκδικάσει, ανάλογες διαφορές δίχως προηγουμένως τα αντίδικα Κράτη να έχουν επεκτείνει την Αιγιαλίτιδα Ζώνη τους στα 12 ν.μ.

β) Η, έστω και έμμεση, σύνδεση της οριοθέτησης της Υφαλοκρηπίδας και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης με τα υφιστάμενα όρια της Αιγιαλίτιδας Ζώνης προκύπτει ευθέως από τους εφαρμοστέους εν προκειμένω κανόνες της Σύμβασης του Montego Bay του 1982, δοθέντος ότι και οι δύο «*αρχίζουν*» -ανεξαρτήτως του ότι μετρώνται από την ακτογραμμή- από εκεί που τελειώνει η Αιγιαλίτιδα Ζώνη.

2. The extension of the Territorial Sea to 12 nautical miles

As it is known, Greece has reserved to exercise the right of the extension of the Territorial Sea to 12 nautical miles everywhere. The most characteristic example is that of the Aegean Sea where there is still the limitation to 6 nautical miles.

a) With the data of the present context, especially those of the Exploratory Contacts in progress and their outcome, the need to direct our National objectives not only towards the "*reversion*" of the turkish "*casus belli*" is imperative, since something like that is rather unrealistic, in view of the continuing intolerance and provocation of Turkey, but also, firstly, towards the way of the complete exercise of the right of Greece to extend our Territorial Sea in the Aegean as well, according to the rules of the International Law and especially the International Law of the Sea as described in the Convention of Montego Bay, 1982. The above mentioned need is more imperative than ever also due to the fact that it is unthinkable for the delimitation of the continental shelf and the EEZ to exist with the present establishment of our Territorial Sea at 6 nautical miles, since such a delimitation – especially if it happens through a joint case brought to the International Court of Justice in Hague by Greece and Turkey, where there will be a relevant "*res judicata*" – could lead to a kind of extremely dangerous and nationally unthinkable "*consolidation*" of the limitation of the Territorial Sea to 6 nautical miles in the Aegean Sea. At this point, it must be noted that there does not seem to be a legal precedent, in the context of which the International Court of Justice in Hague has adjudicated similar differences without the previous extension of the Territorial Sea at 12 nautical miles by the opposing States.

b) The, even indirect, connection of the delimitation of the continental shelf and the EEZ to the existing limits of the Territorial Sea results directly from the applicable relative rules of the Convention of Montego Bay, 1982, given that they both begin – regardless the fact that they are measured from the coastline – where the Territorial Sea ends. In addition, this also results from the

Επιπροσθέτως, τούτο προκύπτει και από τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 156 του ν. 4001/2011 -που αντικατέστησαν τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 2289/1995- σύμφωνα με τις οποίες: «*1. Το δικαίωμα αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων που υπάρχουν στις χερσαίες, στις υπολίμνιες και υποθαλάσσιες περιοχές στις οποίες η Ελληνική Δημοκρατία ασκεί αντιστοίχως κυριαρχία ή κυριαρχικά δικαιώματα σύμφωνα με τις διατάξεις της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, όπως κυρώθηκε με το ν. 2321/1995, ανήκει αποκλειστικά στο Δημόσιο και η άσκηση του αφορά πάντοτε τη δημόσια ωφέλεια. Η διαχείριση για λογαριασμό του Δημοσίου των δικαιωμάτων της παραγράφου αυτής ασκείται από την ΕΔΕΥ ΑΕ. Ως "υποθαλάσσιες περιοχές" νοούνται ο βυθός και το υπέδαφος των εσωτερικών υδάτων, της αιγιαλίτιδας ζώνης, της υφαλοκρηπίδας και της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης (αφ' ης κηρυχθεί) μέχρι την απόσταση των 200 ν.μ. από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το εύρος της αιγιαλίτιδας ζώνης. Ελλείψει συμφωνίας οριοθέτησης με γειτονικά κράτη των οποίων οι ακτές είναι παρακείμενες ή αντικείμενες με τις ελληνικές ακτές, το εξωτερικό όριο της υφαλοκρηπίδας και της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης (αφ' ης κηρυχθεί) είναι η μέση γραμμή, κάθε σημείο της οποίας απέχει ίση απόσταση από τα εγγύτερα σημεία των γραμμών βάσης (τόσο ηπειρωτικών όσο και νησιωτικών) από τις οποίες μετράται το εύρος της αιγιαλίτιδας ζώνης*».

Β. Η θεσμική «*φυσιογνωμία*» της Υφαλοκρηπίδας και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης

Σε, μερική, αντίθεση προς την Αιγιαλίτιδα Ζώνη, Υφαλοκρηπίδα και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη δεν εμπίπτουν πλήρως στον «*σκληρό πυρήνα*» της Εθνικής Κυριαρχίας. Δοθέντος ότι επ' αυτών το οικείο Κράτος δεν ασκεί «*πλήρη*» Κυριαρχία αλλά συγκεκριμένα κυριαρχικά δικαιώματα, καθοριζόμενα από τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου -κυρίως δε από τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982- και από τους εφαρμοστικούς του Δικαίου τούτου κανόνες του εσωτερικού δικαίου.

provisions of the par.1, article 156 of the law 4001/2011 – that replaced the provisions of par.1, art.2 of the law 2289/1995 – according to which: *"1. The right to search, research and exploit of the hydrocarbons that exist in the land, sublake and submarine territory on which the Hellenic Republic exercises sovereignty or sovereign rights according to the rules of the UN Convention of the Law of the Sea, as ratified by the law 2321/1995, belongs exclusively to the Public and its exercise is always to the public benefit. The management on behalf of the public of the rights of this paragraph is done by the HHRM. The sea bed and the subsoil of the internal waters, the territorial sea, the continental shelf and the EEZ (once declared) up to the distance of 200 nautical miles from the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured are considered as "submarine territories". In lack of limitation agreement with neighbouring States whose coasts are adjacent or opposite to the greek coasts, the outer limit of the continental shelf and the EEZ (once declared) is the middle line, each point of which has an equal distance from the nearest points of the baselines (continental and insular) from which the breadth of the continental shelf is measured".*

B. The institutional *"figure"* of the Continental Shelf and the Exclusive Economic Zone

In, partial, contrast to the Territorial Sea, the Continental Shelf and the Exclusive Economic Zone do not fall fully within the *"hard core"* of National Sovereignty. That is because the State does not exercise *"full"* Sovereignty on them, but certain sovereignty rights, defined by the rules of International Law – especially the rules of the International Law of the Sea according to the Convention of Montego Bay, 1982 – and by the rules of implementation of this Law and of the internal law.

1. Εννοιολογικές διευκρινίσεις για την Υφαλοκρηπίδα και την Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη

Σύμφωνα με τους ως άνω κανόνες του Διεθνούς Δικαίου, όπως συμπληρώνονται -κυρίως για την Υφαλοκρηπίδα- από επιστημονικές αρχές ιδίως της Γεωλογίας και της Ωκεανογραφίας:

α) Η Υφαλοκρηπίδα, η οποία συνδέεται με τον lato sensu παράκτιο βυθό της θάλασσας, είναι ζώνη που αποτελεί την ομαλή προέκταση της ακτής υπό την επιφάνεια της θάλασσας, μέχρι του σημείου όπου αυτή διακόπτεται αποτόμως, συγκεκριμένα δε εκεί όπου ο θαλάσσιος βυθός αποκτά απότομη κλίση 30-45 μοιρών. Το τμήμα με την απότομη κλίση ορίζεται ως «*υφαλοπρανές*», στην βάση του οποίου βρίσκεται το «*ηπειρωτικό ανύψωμα*». Υφαλοκρηπίδα, υφαλοπρανές και ηπειρωτικό ανύψωμα, απαρτίζουν το λεγόμενο «*υφαλοπλαίσιο*». Υπό τ' ανωτέρω δεδομένα, και εφόσον δεν υφίσταται ζήτημα απόστασης από το παρακείμενο και ιδίως από το αντικείμενο Κράτος, η Υφαλοκρηπίδα μπορεί να υπερβαίνει ακόμη και το όριο των 200 ν.μ., π.χ. στις ωκεάνιες θάλασσες. Στις λοιπές περιπτώσεις η Υφαλοκρηπίδα φθάνει ως τα 200 ν.μ., που μετρώνται από την ακτογραμμή και «*αρχίζει*», εν πάση περιπτώσει, από εκεί που τελειώνει η Αιγιαλίτιδα Ζώνη.

β) Ως Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη ορίζεται, σε γενικές γραμμές, η θαλάσσια έκταση, εντός της οποίας το οικείο Κράτος έχει δικαίωμα έρευνας και εκμετάλλευσης των θαλάσσιων πόρων. Η εκμετάλλευση έχει εν προκειμένω ευρεία έννοια, συμπεριλαμβάνονται δε σε αυτή π.χ. η παραγωγή ενέργειας από τον άνεμο ή το νερό. Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη εκτείνεται πέραν της Αιγιαλίτιδας Ζώνης και ως το όριο των 200 ν.μ., που μετρώνται από την ακτογραμμή. Η προαναφερόμενη έρευνα και εκμετάλλευση εκ μέρους του οικείου Κράτους δεν θίγει το καθεστώς της επιφάνειας της θάλασσας, εντός της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, ως «*διεθνών υδάτων*».

2. Τα «*κυριαρχικά δικαιώματα*» επί της Υφαλοκρηπίδας και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης

Ακριβώς επειδή Υφαλοκρηπίδα και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη δεν εμπίπτουν στον «*σκληρό πυρήνα*» της Κυριαρχίας του οικείου Κράτους, η οριοθέτησή τους δεν μπορεί να γίνει μονομερώς από αυτό, ιδίως όταν η

1. Semantic clarifications about the Continental Shelf and the Exclusive Economic Zone

According to the above rules of International Law, as completed – especially about the Continental Shelf – by scientific authorities especially Geology and Oceanography:

a) The Continental Shelf that is connected to the coastal seabed is a zone that comprises the gradual extension of the coast under the surface of the sea, up to the point where it is abruptly interrupted, more specifically where the seabed has a steep decline of 30-40 degrees. The part with the steep decline is defined as "*continental slope*", on the base of which there is the "*continental rise*". Continental Shelf, continental slope and continental rise comprise the so-called "*continental margin*". Given the above data and since there is not a question of distance from the adjacent or the opposite State, the Continental Shelf could even exceed the limit of 200 nautical miles in the oceans. With the rest of the cases, the Continental Shelf extends up to 200 nautical miles, that are measured from the coastline and "*begins*", in any way, where the Territorial Sea ends.

b) The Exclusive Economic Zone is defined, generally, as the area of the sea in which each State has the right to research and exploit the marine resources. The exploitation in question has a broad sense, including, for example, the production of energy using wind or water. The Exclusive Economic Zone extends beyond the Territorial Sea up to the limit of 200 nautical miles measured from the coastline. The aforementioned research and exploitation by the State does not affect the status of the surface of the sea, within the Exclusive Economic Zone, as "*international waters*".

2. The "*sovereign rights*" on the Continental Shelf and the Exclusive economic Zone

Since the Continental Shelf and the Exclusive Economic Zone do not fall into the "*hard core*" of Sovereignty of each State, they cannot be delimited unilaterally by it, especially when the distance between this State and the

απόσταση μεταξύ τούτου και του αντικειμένου ή παρακειμένου Κράτους δεν υπερβαίνει το διπλάσιο της έκτασης είτε της Υφαλοκρηπίδας είτε της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης.

α) Κατά συνέπεια, η οριοθέτηση τόσο Υφαλοκρηπίδας όσο της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης -η οποία ανοίγει και τον δρόμο της νόμιμης άσκησης επ' αυτών των προαναφερόμενων κυριαρχικών δικαιωμάτων κάθε είδους- γίνεται, με βάση την διαδικασία που καθιερώνουν ιδίως οι διατάξεις του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας, κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982, κατόπιν συμφωνίας των εμπλεκόμενων Κρατών. Και εφόσον δεν υπάρξει τέτοια συμφωνία, τότε η οριοθέτηση, ύστερα από προσφυγή των Κρατών τούτων και στο πλαίσιο του συμπεφωνημένου συνυποσχετικού, ανατίθεται στην δικαιοδοσία της Διεθνούς Δικαιοσύνης, κατά κανόνα δε είτε στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης -όπως έχει επιλέξει π.χ. η Ελλάδα, κατά τα προλεχθέντα- είτε στο ειδικό Διεθνές Δικαστήριο για το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας στο Αμβούργο.

β) Εν κατακλείδι, χρήσιμο είναι να γίνουν οι εξής επεξηγήσεις, πάντα σύμφωνα με τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982.

β1) Η οριοθέτηση της Υφαλοκρηπίδας δεν χρειάζεται προηγούμενη «*κήρυξη*» από το οικείο Κράτος, λόγω του θεσμικού χαρακτήρα της ως υφιστάμενης «*εξ υπαρχής*» και «*αυτοδικαίως*». Όμως το Κράτος αυτό μπορεί, και προ της οριοθέτησης κατά την προμνημονευόμενη διαδικασία, να ορίσει, εφόσον το προκρίνει, «*απώτερα-εξωτερικά*» όρια της Υφαλοκρηπίδας, τα οποία βεβαίως οριστικοποιούνται μετά την τελική οριοθέτησή της. Όπως ήδη διευκρινίσθηκε, η Ελλάδα έχει κάνει αυτή την επιλογή με βάση τις διατάξεις του άρθρου 156 παρ. 1 του ν. 4001/2011.

β2) Αντιθέτως, η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη μπορεί να «*κηρυχθεί*» είτε πριν είτε μετά την οριοθέτησή της. Και στην περίπτωσή της μπορούν να ορισθούν «*απώτερα - εξωτερικά*» όριά της,τα οποία, φυσικά, οριστικοποιούνται μετά την τελική οριοθέτησή της, γεγονός το οποίο έχει αξιοποιήσει η Ελλάδα, με βάση τις κατά τ' ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 156 παρ. 1 του ν. 4001/2011.

adjacent or opposite State does not exceed twice the extend either of the Continental Shelf or the Exclusive Economic Zone.

a) Consequently, the delimitation of both the Continental Shelf and the Exclusive Economic Zone – which opens the way of the legal exercise of the above mentioned sovereign rights of any kind – is achieved with the procedure that is established especially by the provisions of the International Law of the Sea according to the Convention of Montego Bay, 1982 after the agreement of the States concerned. And since there is not such an agreement, then the delimitation, after the case has been brought to court by the States concerned in the frame of the arbitration agreement, is assigned to the jurisdiction of International Justice, either to the International Court of Justice in Hague, as e.g. Greece has selected or to the International Tribunal for the Law of the Sea in Hamburg.

b) In conclusion, it is useful to make the following clarifications, always based on the rules of the International Law of the Sea according to the Convention of Montego Bay, 1982.

b1) The delimitation of the Continental Shelf does not need to be previously "*declared*" by the State, because of its institutional character as existing "*ab initio*" and "*ex officio*". But this State can, even before the delimitation according to the aforementioned procedure, define, if they decide, "*outer*" limits of the Continental Shelf, which, of course, will become definitive after the final delimitation. As it has already been clarified, Greece has made this choice based on the provisions of the article 156 paragraph 1 of the law 4001/2011.

b2) On the contrary, the Exclusive Economic Zone can be "*declared*" either before or after its delimitation. And in this case its "*outer*" limits can be defined, which, of course, will become definitive after the final delimitation, a fact that Greece has made use of based on the above provisions of the article 156 paragraph 1 of the law 4001/2011.

β3) Επισημαίνεται, συμπληρωματικώς, ότι οι προμνημονευόμενες πρωτοβουλίες της Ελλάδας για τα απώτερα εξωτερικά όρια της Υφαλοκρηπίδας και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, κατά τις διατάξεις του άρθρου 156 παρ. 1 του ν. 4001/2011, στηρίχθηκαν στον κανόνα ίσης απόστασης/μέσης γραμμής και με πλήρη επήρεια των Νησιών μας.

3. Παρατηρήσεις ως προς την «*πλήρη επήρεια*» των Νησιών μας αναφορικά με την Υφαλοκρηπίδα και την Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη

Ως προς την στρατηγική, την οποία πρέπει ν' ακολουθήσει η Ελλάδα για την διασφάλιση της «*πλήρους επήρειας*» των Νησιών μας ιδίως κατά την οριοθέτηση της Υφαλοκρηπίδας και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982, πρέπει να τονισθεί ότι οι «*οιωνοί*» της διεθνούς νομολογίας εμφανίζονται σήμερα μάλλον ευνοϊκοί υπέρ των Εθνικών μας Θέσεων.

α) Και τούτο διότι παρά τις αρχικές δυσμενείς νομολογιακές διακυμάνσεις -ιδίως με βάση ορισμένες, αμέσως μετά την έναρξη της ισχύος της Σύμβασης του Montego Bay του 1982, το 1995, αποφάσεις κυρίως του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης- οι οποίες εν πολλοίς οφείλονται και στην οφθαλμοφανή ασάφεια συγκεκριμένων ρυθμίσεων του κατά τ' ανωτέρω Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας, η στροφή της αντίστοιχης νομολογίας υπέρ της «*πλήρους επήρειας*» των νησιών εμπεδώνεται ολοένα και περισσότερο. Άκρως ενδεικτική και αντιπροσωπευτική είναι η πρόσφατη απόφαση -της 12ης Ιουλίου 2016- του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου, το οποίο συγκροτήθηκε και επιλήφθηκε εν προκειμένω κατά τις διατάξεις του Παραρτήματος VII της Σύμβασης του Montego Bay του 1982, στην υπόθεση μεταξύ Φιλιππίνων και Κίνας για νησιωτικούς σχηματισμούς στην Νότια Σινικά Θάλασσα. Ειδικότερα:

β) Μετά από μακροχρόνιες, άκαρπες, διαπραγματεύσεις με την Κίνα, για διαφορές στην Νότια Σινική Θάλασσα επί των πόρων νησιών που περικλείονται από την γνωστή «*γραμμή των εννέα σημείων*»

b3) Additionally, it is noted that the aforementioned initiatives of Greece about the outer limits of the Continental Shelf, according to the provisions of the article 156 paragraph 1 of the law 4001/2011 were based on the rule of the equal distance/middle line and with full effect of our Islands.

3. Notes about the *"full effect"* of our Islands regarding the Continental Shelf and the Exclusive Economic Zone

Concerning the strategy that Greece should follow to ensure the "*full effect*" of our Islands especially during the delimitation of the Continental Shelf and the Exclusive Economic Zone, according to the provisions of the International Law of the Sea and the Convention of Montego Bay, 1982, it must be noted that the "*omens*" of the international jurisprudence currently appear rather in favour of our National Positions.

a) That is because despite the initially unfavourable judicial fluctuations – especially based on some decisions made by the International Court of Justice in Hague immediately after the entry into force of the Convention of Montego Bay, 1982 in 1995 – which were largely due to the evident ambiguity of certain rules of the according to the above International Law of the Sea, the turn of the corresponding jurisprudence in favour of the "*full effect*" of the islands is more and more consolidated. The recent decision – on 12th July, 2016 – of the International Court of Arbitration, that convened and dealt with the case between the Philippines and China about the island formations in the South China Sea, according to the provisions of Annex VII of the Convention of Montego Bay, 1982, is highly indicative and relative. More specifically:

b) After long and fruitless negotiations with China about differences in the South China Sea for the resources of the islands included in the known "*nine-dash line*", the Philippines brought the case

(«*nine-dash line*»), οι Φιλιππίνες προσέφυγαν, μονομερώς, στο κατά τ' ανωτέρω Διεθνές Διαιτητικό Δικαστήριο, το 2013.

β1) Παρά τις απόλυτες αντιρρήσεις της Κίνας, το ως άνω Διεθνές Διαιτητικό Δικαστήριο έκρινε ως παραδεκτή την ενώπιόν του προσφυγή των Φιλιππίνων και εκδίκασε την όλη υπόθεση, με βασικό σκεπτικό το ότι η προαναφερόμενη προσφυγή δεν αφορούσε δικαστική κρίση επί ζητημάτων Κυριαρχίας των δύο Κρατών, ούτε καν ζητήματα οριοθέτησης θαλάσσιων ζωνών, όπως π.χ. της Υφαλοκρηπίδας ή της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, μεταξύ τους.

β2) Αφορούσε, και μάλιστα κατ' εξοχήν, ζητήματα ερμηνείας των διατάξεων του άρθρου 121 του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982, ιδίως ως προς την «*πλήρη επήρεια*» των νησιών εν γένει, για την «*παραγωγή*» Υφαλοκρηπίδας και Αιγιαλίτιδας Ζώνης στο πλαίσιο νησιωτικών σχηματισμών της Νότιας Σινικής Θάλασσας. Φυσικά, και παρά το περιορισμένο του πεδίου, εντός του οποίου δημιουργήθηκε η επίδικη διαφορά, η απόφαση του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου δημιουργεί νομολογιακό προηγούμενο, το οποίο σαφώς επηρεάζει την προμνημονευόμενη μια, και μόνη, διαφορά μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, δηλαδή την οριοθέτηση της νησιωτικής Υφαλοκρηπίδας και της αντίστοιχης Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο, όπως προκύπτει και από τα εξής:

γ) Ιδιαίτερη νομική σημασία έχουν εκείνες οι σκέψεις της απόφασης της 12ης Ιουλίου 2016 του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου, που εμπεριέχονται στα obiter dicta αρ. 473-553 και οι οποίες αναδεικνύουν, σε γενικές γραμμές, μεταξύ άλλων, και τ' ακόλουθα:

γ1) Πριν απ' όλα οι ως άνω σκέψεις οδηγούν στην «*διαλεύκανση*» σημαντικών πτυχών του γράμματος και του πνεύματος των διατάξεων του άρθρου 121 του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982 που, όπως προεκτέθηκε, δεν είναι ιδιαιτέρως σαφείς. Σπουδαιότερη δε πτυχή είναι εκείνη, η οποία καταδεικνύει, εντός του ρυθμιστικού πεδίου των διατάξεων του κατά

unilaterally to the above International Court of Arbitration in 2013.

b1) Despite the absolute opposition of China, the above International Court of Arbitration found the action brought to it by the Philippines admissible and proceeded with the whole case, on the grounds that the aforementioned action brought to it was not about the judicial judgement on matters of Sovereignty of the two States, not even matters of delimitation of maritime zones, as e.g. the Continental Shelf or the Exclusive Economic Zone between them.

b2) It was about, principally, matters of interpretation of the provisions of the article 121 of the International Law of the Sea according to the Convention of Montego Bay, 1982, especially regarding the "*full effect*" of the islands in general, for the "*production*" of Continental Shelf and Territorial Sea within island formations in the South China Sea. Of course, despite the limitations of the scope, within which the difference in litigation was created, the decision made by the International Court of Arbitration creates a legal precedent, which affects the aforementioned one and only difference between Greece and Turkey, that is the delimitation of the insular Continental Shelf and the corresponding Exclusive Economic Zone in the Aegean Sea and the Eastern Mediterranean, as derives from the following:

c) The thoughts of the judgment of 12th July 2016 of the International Court of Arbitration, which are contained in the orbiter dicta no. 473-553, are of special legal importance and they highlight, in general, among others, the following:

c1) First of all, the above thoughts lead to the "*clearing up*" of important aspects of the fact and the spirit of the provisions of the article 121 of the International Law of the Sea according to the Convention of Montego Bay, 1982, which, as mentioned before, are not very clear. The most important aspect is the one which shows, within the regulatory scope of the provisions of the above mentioned article 121, what the rule

τ' ανωτέρω άρθρου 121, ποιος είναι ο κανόνας και ποια είναι η εξαίρεση ως προς την «*πλήρη επήρεια*» των νησιών για την «*παραγωγή*» Υφαλοκρηπίδας και Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης. Κάτι που σημαίνει, αυτοθρόως, ότι η εξαίρεση πρέπει να ερμηνεύεται στενώς και, συνακόλουθα, *in dubio*, ως προς την *in concreto* ερμηνεία, πρέπει να επιλέγεται η εφαρμογή των διατάξεων του κανόνα. Συγκεκριμένα, τον κανόνα συνιστούν οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 121 της Σύμβασης του Montego Bay του 1982 -οι οποίες ορίζουν ότι νήσος είναι μια διαμορφωμένη περιοχή ξηράς που περιβρέχεται από ύδατα και που βρίσκεται πάνω από την επιφάνεια των υδάτων κατά την μέγιστη πλημμυρίδα- σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παρ. 2 του ίδιου άρθρου, οι οποίες ορίζουν ότι, με την εξαίρεση των διατάξεων της παρ. 3, τα νησιά έχουν Αιγιαλίτιδα Ζώνη, Συνορεύουσα Ζώνη, Υφαλοκρηπίδα και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη.

γ2) Στην συνέχεια, οι προμνημονευόμενες σκέψεις της απόφασης της 12ης Ιουλίου 2016 του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου διακρίνουν, εμμέσως πλην σαφώς, ως προς τα νησιά την άσκηση «*πλήρους Κυριαρχίας*» από την άσκηση «*κυριαρχικών δικαιωμάτων*». Και με τον τρόπο αυτό, πάντοτε δε στο πλαίσιο της ερμηνείας κανόνα-εξαίρεσης κατά τα προαναφερόμενα, οδηγούνται στο συμπέρασμα ότι από την μια πλευρά όλα τα νησιά, ανεξαιρέτως, «*παράγουν*» Αιγιαλίτιδα Ζώνη και Συνορεύουσα Ζώνη. Αντιθέτως -και με βάση τις διατάξεις της παρ. 3 του ως άνω άρθρου 121, οι οποίες εισάγουν την κατά τ' ανωτέρω εξαίρεση- Υφαλοκρηπίδα και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη «*παράγουν*» όλα, ανεξαιρέτως και ανεξαρτήτως μεγέθους, τα νησιά, που έχουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις να συντηρήσουν, αυτοδυνάμως, είτε ανθρώπινη ζωή είτε και απλή οικονομική δραστηριότητα. Φυσικά, και σύμφωνα με την προαναφερόμενη ερμηνεία κανόνα-εξαίρεσης, η εν προκειμένω αυτοδύναμη συντήρηση «*ανθρώπινης ζωής*» ή «*οικονομικής δραστηριότητας*» πρέπει να ερευνάται, με τρόπο που δεν οδη-

is and what the exception is concerning the "*full effect*" of the islands and the "*production*" of Continent Shelf and Exclusive Economic Zone. That, consequently, means that the exception must be interpreted in a narrow and corresponding way, *in dubio* and concerning the *in concreto* interpretation, the implementation of the provisions of the rule must be selected. More specifically, the rule is comprised by the provisions of paragraph 1 of the article 121 of the Convention of Montego Bay, 1982 – which define that an island is a naturally formed area of land, surrounded by water, which is above water at high tide – combined with the provisions of paragraph 2 of the same article, which define that except as provided for in paragraph 3, the islands have Territorial Sea, Contiguous Zone, Continental Shelf and Exclusive Economic Zone.

c2) The above thoughts of the judgment of 12th July 2016 of the International Court of Arbitration distinguish, indirectly yet clearly, the exercise of "*full Sovereignty*" from the exercise of "*sovereignty rights*" regarding the islands. In this way, always within the scope of the interpretation of the rule-exception according to what has been already mentioned, they conclude that, on one hand all the islands, without exceptions, "*produce*" Territorial Sea and Contiguous Zone. On the contrary – based on the provisions of the paragraph 3 of the above mentioned article 121 that introduce the above exception – all the islands, without exceptions and regardless their size, which can sustain human habitation or economic life of their own, "*produce*" Continental Shelf and Exclusive Economic Zone. Of course, according to the aforementioned interpretation of the rule-exception, the sustenance of "*human habitation*" or "*economic life*" in question must be investigated, in a way that it does not lead to a form of "*equation*" of the islands to rocks or island rocks, in a form of "*emaciation*" of the effect of the islands for the "*production*" of Continental Shelf and Territorial Sea.

γεί σε μια μορφή τελικής «*εξίσωσης*» των νησιών με βράχους ή βραχονησίδες, δηλαδή σε μια μορφή «*αποστέωσης*» της επήρειας των νησιών για την «παραγωγή» Υφαλοκρηπίδας και Αιγιαλίτιδας Ζώνης.

δ) Υπό τ' ανωτέρω δεδομένα είναι προφανής η σημασία της κατά τ' ανωτέρω απόφασης της 12ης Ιουλίου 2016 του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου μεταξύ Φιλιππίνων και Κίνας, ως προς το νομολογιακό προηγούμενο, το οποίο δημιουργεί υπέρ της Ελλάδας αφενός για το ότι Αιγιαλίτιδα Ζώνη και Συνορεύουσα Ζώνη έχουν όλα, ανεξαιρέτως, τα Ελληνικά Νησιά. Και, αφετέρου, Υφαλοκρηπίδα και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη «*παράγουν*», κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982, όλα, ανεξαιρέτως και ανεξαρτήτως μεγέθους, τα Ελληνικά Νησιά -άρα και στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο- τα οποία μπορούν, υπό τις ως άνω διευκρινίσεις, να συντηρήσουν αυτοδυνάμως είτε ανθρώπινη ζωή είτε και απλή οικονομική δραστηριότητα.

IV. Οι Διερευνητικές Επαφές και η επιτακτική ανάγκη υπενθύμισης προς την Τουρκία των αδιαπραγμάτευτων θέσεών μας επί συγκεκριμένων Εθνικών Θεμάτων

Παρά το γεγονός ότι οι Διερευνητικές Επαφές βρίσκονται ακόμη, όπως ήδη επισημάνθηκε, σε πρώιμο στάδιο και, φυσικά, απέχουν πολύ από το να καταλήξουν σε μια μορφή ουσιαστικής διαπραγμάτευσης, επιτακτική εμφανίζεται η ανάγκη διαρκούς υπενθύμισης προς την Τουρκία των αδιαπραγμάτευτων θέσεών μας επί ορισμένων, κρίσιμων εν προκειμένω, Εθνικώς μας Θεμάτων. Πολλώ μάλλον όταν, όπως επεξηγήθηκε ευθύς εξ αρχής, η Τουρκία, κατά την πάγια τακτική της, θα επιχειρήσει να διαστρέψει την έννοια του όρου «*Θαλάσσιες Ζώνες*», που έχει τεθεί ως πλαίσιο οριοθέτησης του αντικειμένου των Διερευνητικών Επαφών. Πέραν, λοιπόν, της σαφούς προειδοποίησης της Τουρκίας -για την οποία έχει γίνει επανειλημμένως λόγος- ότι ο ως άνω όρος ουδόλως τροποποιεί, καθ' οιονδήποτε τρόπο, την Εθνική μας θέση περί μιας, και μόνης, διαφοράς μεταξύ μας, της οριοθέτησης της νησιωτικής υφαλοκρηπίδας και της αντίστοιχης Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο, επι-

d) Considering the above data, the importance of the above judgment of 12th July 2016 of the International Court of Arbitration between the Philippines and China is obvious, concerning the legal precedent, which is in favour of Greece since, on one hand all the Greek Islands, without exceptions, have Territorial Sea and Contiguous Zone. On the other hand, all the Greek Islands – therefore in the Aegean and the Eastern Mediterranean, too - regardless of their size and without any exceptions, which can sustain human habitation or economic life of their own, according to the above clarifications, *"produce"*, according to the Convention of Montego Bay, 1982, Continental Shelf and Exclusive Economic Zone.

IV. The Exploratory Contacts and the imperative need to remind Turkey of our non-negotiable positions on certain National Matters

Despite the fact that the Exploratory Contacts are in a very early stage, as has already been noted, and are, of course, far from resulting into a kind of a substantial negotiation, the need to continuously remind Turkey of our non-negotiable positions on certain, critical National Matters, is imperative. Moreover, as it has already been explained right from the start, Turkey, as they always do, will attempt to twist the meaning of the term *"Maritime Zones"* which has been put into the scope of defining the object of the Exploratory Contacts. So, beyond the clear warning towards Turkey – about which much has already been said – that the above term does not modify, in any way, our National position about the one and only difference between us, that of the delimitation of the insular continental shelf and the corresponding Exclusive Economic Zone in the Aegean Sea and the Eastern Mediterranean, it is imperative to make continuously clear to Turkey our constant positions on, at least, the following National Matters:

βεβλημένο είναι να καθίστανται διαρκώς σαφείς προς την Τουρκία και οι πάγιες θέσεις μας επί των εξής, τουλάχιστον, Εθνικών μας Θεμάτων:

Α. Ως προς το δικαίωμα αμυντικής θωράκισης όλων, ανεξαιρέτως, των Νησιών μας στο Αιγαίο

Η Ελλάδα έχει το δικαίωμα -αλλά και την υποχρέωση, αφού τούτο αφορά την προστασία της Ελληνικής Επικράτειας- τόσο για δικό της λογαριασμό όσο και απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ως πλήρες Κράτος-Μέλος της, να θωρακίζει αμυντικώς όλα, ανεξαιρέτως, τα Νησιά της στο Αιγαίο, ανεξαρτήτως της έκτασης του εδάφους τους και του αν κατοικούνται ή όχι.

1. Το άρθρο 51 του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ

Το δικαίωμα αυτό στηρίζεται κυρίως στις διατάξεις του άρθρου 51 του Καταστατικού χάρτη του ΟΗΕ, οι οποίες κατοχυρώνουν το δικαίωμα Κράτους-Μέλους του ΟΗΕ περί «*νόμιμης άμυνας*» όχι μόνο σε περίπτωση ένοπλης επίθεσης εναντίον του, αλλά και σε περίπτωση «*απειλής χρήσης βίας*» ή ακόμη και «*επικείμενης απειλής*», όπως προκύπτει από την πρακτική αυτού τούτου του ΟΗΕ, και όχι.

α) Και είναι δεδομένο, όπως ήδη τονίσθηκε, ότι η Τουρκία, ιδίως μετά την εισβολή στην Κύπρο το 1974, τον σχηματισμό της «*Στρατιάς το Αιγαίου*» καθώς και μετά το εντελώς αυθαίρετο «*casus belli*» ως προς την επέκταση της Αιγιαλίτιδας Ζώνης, απειλεί διαχρονικώς και ευθέως την Ελλάδα, και με την χρήση βίας -όπως αποδεικνύει, επιπροσθέτως, η πρόσφατη στάση της, μετά την «*σύναψη*» του λεγόμενου «*τουρκολιβυκού μνημονίου*»- παραβιάζοντας ευθέως το Διεθνές Δίκαιο και, κατ' εξοχήν, το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982. Σύμβαση, η οποία δεσμεύει, όπως τονίσθηκε, και την Τουρκία, μέσω γενικώς παραδεδεγμένων κανόνων του Διεθνούς Δικαίου.

β) Πέραν τούτων, η Τουρκία ουδόλως και καθ' οιονδήποτε τρόπο μπορεί να επικαλείται την Σύμβαση Ειρήνης των Παρισίων του 1947, δια της οποίας παραχωρήθηκαν τα Δωδεκάνησα στην Ελλάδα. Και αυτό επειδή η Τουρκία δεν υπήρξε συμβαλλόμενο μέ-

A. Regarding the right of defensive shielding of all our Islands in the Aegean Sea, without exceptions

Greece has the right – but also the obligation, since this concerns the protection of the Greek Territory, towards our Country, but also towards the European Union as a Member State – to shield defensively all our Islands in the Aegean Sea, without any exceptions, regardless of their size and whether they are inhabited or not.

1. The article 51 of the United Nations Charter

This right is mainly based on the provisions of the article 51 of the United Nations Charter, which enshrine the right of the Member-State of the UN of *"legal self-defence"* not only in case of armed attack against this State, but also in case of *"threat of use of violence"* or even *"imminent threat"*, as results from the practice of the UN.

a) It is a fact, as it has already been noted, that Turkey, especially after the invasion in Cyprus in 1974, the creation of the *"Aegean Army"* and after the totally arbitrary *"casus belli"* concerning the extension of the Territorial Sea, has always and directly threatened Greece, even with the use of violence – as it is, additionally proved by the *"conclusion"* of the so-called *"turkish-libyan memorandum"* – violating directly the International Law and, especially, the International Law of the Sea according to the Convention of Montego Bay, 1982, which bounds Turkey as well through the generally accepted rules of International Law.

b) Beyond that, Turkey cannot invoke, in any way, the Paris Peace Treaty, 1947, with which the Dodecanese Islands were ceded to Greece. This is because Turkey was not a contracted party to the above Convention, which was signed between the victorious Allies

ρος στην ως άνω Συνθήκη, η οποία έχει συναφθεί μεταξύ των Συμμάχων νικητών του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου και της Ιταλίας. A fortiori, η Τουρκία οφείλει να σέβεται, στο ακέραιο, την Συνθήκη Ειρήνης, η οποία συνιστά, έναντι αυτής, «*res inter alios acta*».

2. Το άρθρο 42 παρ. 7 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΕΕ)

Το ίδιο δικαίωμα -άρα και την ίδια υποχρέωση- αντλεί η Ελλάδα και με βάση το Ευρωπαϊκό Δίκαιο και το αντίστοιχο Ευρωπαϊκό Κεκτημένο, σύμφωνα με τις ακόλουθες διευκρινίσεις:

α) Οι διατάξεις του άρθρου 42 παρ. 7 εδ. α΄ της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες κατοχυρώνουν τις θεσμικές εγγυήσεις ενεργοποίησης της ρήτρας «*Αμοιβαίας Άμυνας*», όταν απειλείται Κράτος-Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παραπέμπουν ευθέως, ως προς τις προϋποθέσεις ενεργοποίησης της ρήτρας αυτής, στις προμνημονευόμενες διατάξεις του άρθρου 51 του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ. Κατά τούτο, οι ως άνω διατάξεις αποτελούν μέρος του Ευρωπαϊκού Κεκτημένου, οπότε η Ελλάδα έχει το δικαίωμα αμυντικής θωράκισης των Νησιών του Αιγαίου εναντίον της τουρκικής απειλής και με βάση το θεσμικό πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικαίου και του αντίστοιχου Ευρωπαϊκού Κεκτημένου.

β) Επιπλέον, και ενόψει της κατάφωρης τουρκικής προκλητικότητας και ευθείας απειλής εναντίον της, η Ελλάδα δικαιούται, ανά πάσα στιγμή, να ζητήσει, ως Κράτος-Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ενεργοποίηση της ρήτρας «*Αμοιβαίας Άμυνας*», κατά τις διατάξεις του άρθρου 42 παρ. 7 της ΣΕΕ. Προς την κατεύθυνση αυτή η Ελλάδα μπορεί να επικαλεσθεί την πρακτική, η οποία έχει έως τώρα ακολουθηθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την ενεργοποίηση της ως άνω ρήτρας.

Β. Ως προς το ότι δεν υπάρχουν οιασδήποτε μορφής «*γκρίζες ζώνες*» στο Αιγαίο

Αποτελεί κοινό τόπο, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής και της Διεθνούς Έννομης Τάξης, το γεγονός ότι πρωτίστως οι Συνθήκες της Λωζάνης του 1923 και των Παρισίων του 1947 καθορίζουν, επακριβώς και χωρίς κανέ-

of World War II and Italy. A fortiori, Turkey should fully respect the Peace Treaty, which is "*res inter alios acta*", as far as Turkey is concerned.

2. The article 42 paragraph 7 of the Treaty of the European Union (TEU)

Greece has the same right – and, therefore, the same obligation – based on the European Law and the corresponding EU acquis, according to the following clarifications:

a) The provisions of the article 42, par.7, subparagraph a' of the Treaty of the European Union, which enshrine the institutional guarantees of the activation of the Clause of "*Mutual Defence*", when a Member-State of the European Union is threatened, refer directly, concerning the presuppositions of the activation of this Clause, to the aforementioned provisions of the article 51 of the United Nations Charter. Therefore, the above provisions are part of the European Union acquis, so Greece has the right to shield the Islands of the Aegean Sea against the turkish threat, based on the institutional framework of the European Law and the corresponding European Acquis.

b) Moreover, in view of the turkish blatant provocativeness and direct threatening, Greece has the right, at any moment, as a Member State of the European Union, to ask for the activation of the Clause of "*Mutual Defence*", according to the provisions of the article 42, par.7 of the TEU. Towards this direction, Greece can invoke the practice, which has been followed up to the present within the framework of the European Union, to activate the above Clause.

B. Concerning the fact that there are not *"grey zones"* of any kind in the Aegean Sea

It is a commonplace that, within the framework of the European and the International Legal System, the fact that firstly the Treaties of Lausanne in 1923 and of Paris in 1947 define exactly and without any problem of

να ερμηνευτικό πρόβλημα, τα σύνορα, το έδαφος και την επ' αυτών κυριαρχία της Ελλάδας, δίχως ν' αφήνουν ίχνος «*γκρίζας ζώνης*» ιδίως στην θάλασσα, και δίχως να υπόκεινται, από την φύση τους, σε αναθεώρηση ή επικαιροποίηση. Γι' αυτό και το μόνο «*ανοιχτό*» ζήτημα μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας είναι η οριοθέτηση της νησιωτικής υφαλοκρηπίδας, κατά τ' ανωτέρω.

1. Τα σύνορα και το έδαφος της Ελλάδας ως σύνορα και έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τα σύνορα και το έδαφος της Ελλάδας, υπό τα ως άνω δεδομένα, είναι σύνορα και έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά κύριο λόγο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 2 και 3 και 21 παρ. 2 περ. α) και γ) της ΣΕΕ, των άρθρων 67 παρ. 2 και 77 παρ. 2 περ. δ) και παρ. 4 της Συνθήκης Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και της παρ. ΙΙΙ του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για την Μετανάστευση και το Άσυλο του 2008, όπως όλες οι διατάξεις αυτές έχουν ερμηνευθεί και εφαρμοσθεί από την νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ). Τις προαναφερόμενες ρυθμίσεις ως προς τα σύνορα και το έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έρχεται να ενισχύσει η Ευρωπαϊκή νομοθεσία για το «*Δίκτυο NATURA 2000*», που αφορά τον επακριβή καθορισμό των εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης περιοχών με προστατευόμενα οικοσυστήματα.

2. Το πρόγραμμα «*Δίκτυο NATURA 2000*»

Τα στοιχεία ως προς τις περιοχές που περιλαμβάνονται στο «*Δίκτυο NATURA 2000*» αποδεικνύουν ότι οι περιοχές αυτές -συμπεριλαμβανομένων των κάθε είδους νησίδων και βραχονησίδων, δίχως να έχει οιαδήποτε νομική σημασία το ποια είναι η έκτασή τους και, a fortiori, το αν κατοικούνται ή όχι-βρίσκονται εντός των συνόρων της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

α) Κατά συνέπεια, οι κάθε μορφής «*διεκδικήσεις*», που κατά καιρούς και κατά το δοκούν εγείρει η Τουρκία, είναι αβάσιμες και αυθαίρετες. Συνακόλουθα δε βρίσκονται σ' ευθεία αντίθεση με το Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο. Το πόσο δεδομένη είναι η επί των ανωτέρω πραγματικών και θεσμικών δεδομένων στάση των κατά περίπτωση αρμόδιων Ευρωπαϊκών Θεσμών προκύπτει και από το ότι οι Θεσμοί αυτοί έχουν αγνοήσει τις, επίσης αβάσιμες

interpretation the borders, the territory and the sovereignty of Greece over them, without any implications of *"grey zones"* especially in the sea and without being subject, by their nature, to revision or updating. Consequently, the one and only *"open"* issue between Greece and Turkey is the delimitation of the insular continental shelf, according to the above.

1. The borders and territory of Greece as borders and territory of the European Union

The borders and territory of Greece, according to the above data, are the borders and territory of the European Union, mainly according to the provisions of the article 4, par.2 and 3 and art. 21, par.2 c. a) and c) of the TEU, the art.67 par.2 and 77 par.2 c.d) and par.4 of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU) and of the par.III of the European Pact on Immigration and Asylum, 2008, as all these provisions have been interpreted and implemented by the case law of the Court of Justice of the European Union (CJEU). All the above arrangements regarding the borders and territory of the European Union are strengthened by the European legislation for the *"NATURA 2000 network"*, which concerns the exact definition of the areas with protected ecosystems within the European Union.

2. The programme *"NATURA 2000 network"*

The information regarding the areas which are included in the *"NATURA 2000 network"* prove that these areas – including every kind of islet or island rock, without their extent and, a fortiori, the fact whether they are inhabited or not, being of any legal importance – are situated within the borders of Greece and the European Union.

a) Consequently, any forms of *"claim"* made at times and at will by Turkey, are unfounded and arbitrary. Therefore, they are directly opposed to the International and European Law. The concrete attitude of the relevant European Institutions towards the above actual and institutional data results from the fact that these Institutions have ignored the, unfounded and arbitrary, *"objections"* that Turkey has been addressing to them since 1998.

και αυθαίρετες, «*ενστάσεις*», που η Τουρκία τους έχει απευθύνει, από το 1998 ως σήμερα.

β) Κατά τούτο, λοιπόν, το Ευρωπαϊκό Δίκαιο και το αντίστοιχο Ευρωπαϊκό Κεκτημένο προστίθενται στο Διεθνές Δίκαιο -κυρίως δε, όπως προαναφέρθηκε, στις Συνθήκες της Λωζάνης του 1923 και των Παρισίων του 1947- για να καταστεί σαφές αφενός ότι τα σύνορα και το έδαφος της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης ουδόλως μπορούν ν' αμφισβητηθούν, καθ' οιονδήποτε τρόπο. Και, αφετέρου, ότι, επιπλέον και συνακόλουθα, δεν υπάρχουν «*γκρίζες ζώνες*» στο Αιγαίο.

Γ. Ως προς το νομικώς ανυπόστατο του λεγόμενου «*τουρκολιβυκού μνημονίου*»

Το «*τουρκολιβυκό μνημόνιο*» της 27.11.2019 στερείται στοιχειώδους νομικού κύρους, τόσο λόγω του τρόπου σύναψής του κατ' ευθεία παράβαση των διατάξεων της Σύμβασης της Βιέννης, όσο και λόγω της κατάφωρης παραβίασης ουσιωδών διατάξεων της Σύμβασης του Montego Bay του 1982, ως προς την οριοθέτηση Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης.

1. Οι λόγοι του ανυπόστατου

Επί των ανωτέρω παρατηρείται περιληπτικώς ότι το «*τουρκολιβυκό μνημόνιο*» έχει συναφθεί κατά παράβαση κανόνων «*θεμελιώδους σημασίας*» του εσωτερικού Δικαίου της Λιβύης, ήτοι χωρίς την σύμπραξη της Βουλής των Αντιπροσώπων του Κράτους αυτού, ακόμη δε περισσότερο με ρητή δήλωση του Προέδρου της περί μη αναγνώρισης του «*μνημονίου*» τούτου.

α) Κατά την ορθή δε ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 46 παρ. 1 της Σύμβασης της Βιέννης, σύμφωνα και με την νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, η ως άνω πλημμέλεια καθιστά το «*τουρκολιβυκό μνημόνιο*» νομικώς ανυπόστατο και ανίκανο να παραγάγει έννομα αποτελέσματα στο πεδίο της Διεθνούς Κοινότητας, άρα και έναντι της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πολλώ μάλλον όταν η συνέπεια αυτή απορρέει, έναντι της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και κατ' εφαρμογή της αρχής «*res inter alios acta*» κατά την νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης.

β) Επιπλέον -και κατ' ουσίαν αυτή την φορά- το «*τουρκολιβυκό μνη-*

b) So, the European Law and the European Acquis are added to the International Law – mainly, as was mentioned earlier, to the Treaties of Lausanne in 1923 and of Paris in 1947 – to make clear that the borders and the territory of Greece and the European Union cannot be challenged in any way. Consequently, there are no "*grey zones*" in the Aegean Sea.

C. Concerning the legally void so-called *"turkish-libyan memorandum"*

The "*turkish-libyan memorandum*", 27/11/2019, lacks elementary legal status, due to the way it was contracted, in direct breach of the provisions of the Vienna Convention and due to the blatant violation of elementary provisions of the convention of Montego Bay, 1982, regarding the delimitation of the Exclusive Economic Zone.

1. The reasons why it is void

Concerning the above, it must be noted in a few words that the "*turkish-libyan memorandum*" has been contracted in breach of rules of "*fundamental importance*" of the internal Law of Libya, i.e. without the participation of the House of Representatives of this State and, what is more, with a clear statement by the President about non recognition of this "*memorandum*".

a) According to the right interpretation of the provisions of the article 46 par.1 of the Vienna Convention and the case-law of the International Court of Justice in Hague, the above deficiency renders *the* "*turkish-libyan memorandum*" legally void and incapable of producing legal results within the scope of the International Community and, consequently, Greece and the European Union. What is more, this consequence results against Greece and the European Union and in compliance with the principle of "*res inter alios acta*" according to the case-law of the International Court of Justice in Hague.

b) Moreover – and in essence this time – the "*turkish-libyan memo-*

μόνιο» επιχειρεί οριοθέτηση Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης μεταξύ Τουρκίας και Λιβύης παραβιάζοντας τόσο κατάφωρα ουσιώδεις, εν προκειμένω, διατάξεις της Σύμβασης του Montego Bay του 1982, όπως αυτές έχουν ερμηνευθεί από την νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, ώστε συνιστά πρωτόγνωρο αρνητικό παράδειγμα παραβίασης του Διεθνούς Δικαίου και της Διεθνούς Νομιμότητας. Με την έννοια ότι η ανοχή του και, πολύ περισσότερο, η αναγνώρισή του από την Διεθνή Κοινότητα και τον ΟΗΕ θέτει σε μέγιστο κίνδυνο το κύρος και την αποτελεσματικότητα του Διεθνούς Δικαίου και, στην συγκεκριμένη περίπτωση, του Δικαίου της Θάλασσας κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982.

2. Η θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Από την πλευρά της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει, ευθύς εξ αρχής, καταστεί σαφές ότι το «*τουρκολιβυκό μνημόνιο*», υπό τ' ανωτέρω δεδομένα, είναι νομικώς ανυπόστατο και δεν παράγει έννομα αποτελέσματα.

α) Άκρως χαρακτηριστικά και αντιπροσωπευτικά προς αυτή την κατεύθυνση είναι τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 2019, σύμφωνα με τα οποία το «*τουρκολιβυκό μνημόνιο*» πάσχει από βαρύτατες νομικές πλημμέλειες, αφού παραβιάζει τα κυριαρχικά δικαιώματα τρίτων Κρατών, δεν συνάδει με το Δίκαιο της Θάλασσας και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να παραγάγει έννομα αποτελέσματα.

β) Η θέση αυτή Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι οριστική και αμετάκλητη, πράγμα που σημαίνει ότι το «*τουρκολιβυκό μνημόνιο*» δεν μπορεί, στο ευρύτερο πεδίο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Έννομης Τάξης, ν' αποτελέσει βάση οιασδήποτε συζήτησης ως προς την οριοθέτηση της Ευρωπαϊκής Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, πολύ δε περισσότερο ν' αποτελέσει, αμέσως ή εμμέσως, βάση για οιασδήποτε μορφής διαπραγμάτευση κατά την εκ μέρους της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαδικασία οριοθέτησης -βεβαίως σε συνεργασία με τα κατά περίπτωση ενδιαφερόμενα Κράτη- της Ελληνικής και της Ευρωπαϊκής Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης στον χώρο του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου. Με αυτή την θέση

randum" attempts the delimitation of the Exclusive Economic Zone between Turkey and Libya blatantly violating, in this case, essential provisions of the Convention of Montego Bay, 1982, as they have been interpreted by the case-law of the International Court of Justice in Hague, so that it is an unprecedented negative example of violation of the International Law and the International Legality. Its tolerance and, much more, its recognition by the International Community and the UN sets in great danger the prestige and the effectiveness of the International Law and, in this case, the Law of the Sea according to the Convention of Montego Bay, 1982.

2. The position of the European Union

It has been made very clear, right from the start, on behalf of Greece and the European Union that the *"turkish-libyan memorandum"*, based on the above data, is legally void and does not produce legal results.

a) The conclusions of the European Council of 12th December 2019 are highly characteristic and representative, according to which the *"turkish-libyan memorandum"* is vitiated by severe legal defects, since it violates the sovereign rights of third States, is not in accordance with the Law of the Sea and, consequently, cannot produce legal results.

b) This position of Greece and the European Union is definite and irreversible, which means that the *"turkish-libyan memorandum"* cannot, in the broader scope of the European Union and the European Legal Framework, be the base of any kind of discussion regarding the delimitation of the European Exclusive Economic Zone, much more be , directly or indirectly, the base of any form of negotiation during the process of delimitation on behalf of Greece and the European Union – of course with the cooperation of the States involved according in each case – of the Greek and the European Exclusive Economic Zone in the Aegean Sea and the Eastern Mediterranean Sea. With this position and this way of reaction, the European Union prevents effectively the danger of

και αυτό τον τρόπο αντίδρασης, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτρέπει αποτελεσματικώς και τον κίνδυνο το «*τουρκολιβυκό μνημόνιο*» να δημιουργήσει άκρως αρνητικό προηγούμενο εφαρμογής του Δικαίου της Θάλασσας για την οριοθέτηση Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης στον ευρύτερο Ευρωπαϊκό θαλάσσιο χώρο.

Δ. Ως προς την υποχρέωση σύμπραξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την οριοθέτηση της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της Ελλάδας.

Είναι θεσμικώς αυτονόητο ότι η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη των Κρατών-Μελών είναι και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και υπ' αυτό το πρίσμα τίθεται το νομικό -και, κατ' επέκταση, πολιτικό- ζήτημα της δυνατότητας και της μορφής σύμπραξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην όλη διαδικασία οριοθέτησης της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης κάθε Κράτους-Μέλους κυρίως με τρίτα προς αυτήν Κράτη, δοθέντος ότι δεν έχει, από πλευράς έννομων συνεπειών, την ίδια νομική σημασία και αξία η σύμπραξή της και στην διαδικασία οριοθέτησης της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης μεταξύ Κρατών-Μελών, όπως συνέβη προσφάτως με την συμφωνία μεταξύ Ελλάδας-Ιταλίας.

1. Το θεσμικό πλαίσιο.

Για ν' αναχθούμε, υπό αυστηρώς νομικούς όρους, στην γενική θεωρία του Δημόσιου Δικαίου, οι μεταξύ των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφωνίες οριοθέτησης της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης λειτουργούν «*ενδοστρεφώς*», ήτοι εντός του πεδίου της Ευρωπαϊκής Έννομης Τάξης και του Διεθνούς Δικαίου -εν προκειμένω της Σύμβασης του Montego Bay του 1982, που αποτελεί μέρος του Ευρωπαϊκού Κεκτημένου- οπότε η αυτοτελής σύμπραξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε αυτές παρίσταται, κανονιστικώς, σχεδόν δευτερεύουσα.

α) Πολλώ μάλλον όταν τα επιμέρους αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν, ούτως ή άλλως, υποχρέωση εποπτείας της *lege artis* -δηλαδή σύμφωνα με το σύνολο του Ευρωπαϊκού Δικαίου και του Ευρωπαϊκού Κεκτημένου- κατάρτισης και εφαρμογής των ως άνω συμφωνιών οριοθέτησης της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, με αντισυμβαλλόμενα μέρη Κράτη-Μέλη της. Επιπλέον, και

the "*turkish-libyan memorandum*" creating an extremely negative precedent of the implementation of the Law of the Sea about the delimitation of Exclusive Economic Zone in the broader European marine area.

D. Concerning the obligation of the participation of the European Union for the delimitation of the Exclusive Economic Zone of Greece.

It is institutionally self-evident that the Exclusive Economic Zone of the Member States is also the Exclusive Economic Zone of the European Union. In this respect, a legal and, consequently, political issue arises: that of the possibility and the form of the participation of the European Union to the whole process of the delimitation of the Exclusive Economic Zone of every Member State, especially with third States, since, from the point of view of the legal effects, the legal importance and value of the EU participation in the process of the delimitation of the Exclusive Economic Zone between Member States is not the same, as recently happened with the agreement between Greece and Italy.

1. The institutional framework.

To refer, in strictly legal terms, to the general theory of the Public Law, the agreements of the delimitation of Exclusive Economic Zone among Member States of the European Union function "*introversively*", i.e. within the frame of the European Law and the International Law – in this case the Convention of Montego Bay, 1982, which is part of the European Acquis – so the separate participation of the European Union is, by regulation, almost secondary.

a) Much more when the relevant competent bodies of the European Union have, in any case, the obligation of the supervision of the *lege artis* – according to the whole of the European Law and the European Acquis - the setting out and the implementation of the above agreements of the delimitation of Exclusive Economic Zone, with Member States as contracting parties. Moreover, as it has

όπως ήδη υπονοήθηκε, η σύμπραξη αυτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης νοείται στο σύνολο της διαδικασίας οριοθέτησης της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης με τα τρίτα Κράτη, ήτοι από το προκαταρκτικό στάδιο του προσδιορισμού των εκατέρωθεν ακτών ως το κύριο στάδιο, που καταλήγει στην σύναψη της αντίστοιχης συμφωνίας, ύστερα από την χάραξη, αναλόγως, της μέσης γραμμής ή της μέσης απόστασης μεταξύ των Κρατών, από την εξέταση της ιδιομορφίας της ad hoc περιοχής και από την εντεύθεν αναζήτηση της, επίσης ad hoc, δίκαιης λύσης.

β) Η ανάλυση του ζητήματος μιας τέτοιας σύμπραξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην οριοθέτηση της Ευρωπαϊκής Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης καθίσταται εξαιρετικά επίκαιρη κατά την σημερινή κρίσιμη συγκυρία. Τούτο οφείλεται στο ότι πολλαπλασιάζονται, και δη γεωμετρικώς, κυρίως από την πλευρά της Τουρκίας τα «*κρούσματα*» αυθαίρετης ερμηνείας της Σύμβασης του Montego Bay του 1982, δημιουργώντας έναν άκρως ορατό και διαβρωτικό κίνδυνο υπό δύο, μάλιστα, επόψεις, οι οποίες επενεργούν συμπληρωματικώς: Πρώτον, υπό την έποψη του αυθαίρετου περιορισμού της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης Κρατών-Μελών -δηλαδή της Ελλάδας και της Κύπρου- και, συνακόλουθα, της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και, δεύτερον, υπό την έποψη -σε περίπτωση ανοχής έστω και μίας αυθαιρεσίας εν προκειμένω- της δημιουργίας αρνητικού προηγουμένου, ικανού να πλήξει την οριοθέτηση της ως άνω Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης σε όλο το φάσμα του θαλάσσιου χώρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Τα δεδομένα της συγκυρίας

Υπό την σημερινή εξαιρετικά κρίσιμη συγκυρία, η Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλει ν' αναλάβει απέναντι στην Τουρκία και τις δικές της ευθύνες, όταν η τελευταία παραβιάζει -όπως ήδη επισημάνθηκε- καταφώρως το Διεθνές Δίκαιο και, πρωτίστως, την Σύμβαση του Montego Bay του 1982 ως προς την οριοθέτηση της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης Κρατών-Μελών της.

α) Δηλαδή, εν τέλει, ως προς την οριοθέτηση της Ευρωπαϊκής Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης. Το προαναφερόμενο παράδειγμα του παντελώς ανυπόστατου νομικώς -και, εκ τούτου, μη πα-

already been implied, this participation of the European Union refers to the whole of the process for the delimitation of Exclusive Economic Zone with third States, from the preliminary stage of the definition of the coasts of both sides as the main stage, which ends up in the contract of the corresponding agreement, after the demarcation of the middle line or the middle distance between the States, the examination of the distinctive features of the ad hoc area and the search for the ad hoc fairest solution.

b) The analysis of the issue of such a participation of the European Union to the delimitation of the European Exclusive Economic Zone is exceptionally timely at the present critical conjuncture. This is due to the fact that the "*cases*" of arbitrary interpretation of the Convention of Montego Bay, 1982 have been geometrically multiplied on behalf of Turkey, thus creating a highly visible and corrosive danger from two standpoints, which act in a complementary way: Firstly, from the standpoint of the arbitrary limitation of the Exclusive Economic Zone of Member States – Greece and Cyprus – and, consequently, of the Exclusive Economic Union of the European Union itself. Secondly, from the standpoint – in case of tolerance of even one arbitrary action in this case – of creating a negative precedent, capable of affecting in a negative way the delimitation of the above Exclusive Economic Zone in all the range of the marine territory of the European Union.

2. The data of the conjuncture

Under the present extremely critical conjuncture, the European Union has to assume responsibility against Turkey, when the latter violates – as it has been noted – blatantly the International Law, especially the Convention of Montego Bay, 1982, regarding the delimitation of the Exclusive Economic Zone of its Member States.

a) So, lastly, regarding the delimitation of the European Exclusive Economic Zone. The aforementioned example of the totally void legally – and therefore not producing legal results – so-called

ράγοντος έννομα αποτελέσματα- λεγόμενου «*τουρκολιβυκού μνημονίου*» βεβαιώνει του λόγου το ασφαλές: Και γιατί το «*μνημόνιο*» αυτό παραβιάζει, προκλητικώς μάλιστα, την Σύμβαση του Montego Bay του 1982 και γιατί μπορεί να δημιουργήσει, αν εφαρμοσθεί ως έχει, ένα εξαιρετικά αρνητικό προηγούμενο για την Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη των Κρατών-Μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε όλο το φάσμα των θαλάσσιων περιοχών του Ευρωπαϊκού χώρου, ιδίως δε στις βόρειες θαλάσσιες περιοχές της, με τις επιπρόσθετες συνέπειες του Brexit.

β) Και, εν κατακλείδι, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να έχει προ οφθαλμών την εξής πραγματικότητα, σχετικά με την Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στον θαλάσσιο χώρο της Μεσογείου: Μέσω της πίεσης προς την Ελλάδα και την Κύπρο, ως προς την οριοθέτηση της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης που τους αναλογεί κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982 -άρα ως προς την οριοθέτηση της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης- η Τουρκία επιδιώκει, στο πλαίσιο των «*νεοοθωμανικών*» της φαντασιώσεων, να καταστεί ρυθμιστικός «*παράγοντας*» στην ανατολική Μεσόγειο και στην Μέση Ανατολή, «*ισότιμος συνομιλητής*» με τις ΗΠΑ, την Ρωσία αλλά και με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

β1) Με άλλες λέξεις, «*παράγοντας*» ο οποίος, επιχειρώντας να υποβαθμίσει, από πλευράς Διεθνούς Δικαίου, την Ελλάδα και την Κύπρο, «*συνομιλεί*» ευθέως με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Γεγονός το οποίο, βεβαίως, κάθε άλλο παρά ενισχύει το κύρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την στρατηγική της επιρροή στην όλη περιοχή, κάτι που πρέπει να λάβουν πολύ σοβαρά υπόψη τους και τα ισχυρά Κράτη-Μέλη τα οποία, ως τώρα, δυστυχώς ανέχονται την τουρκική προκλητικότητα.

β2) Ευτυχώς, Ελλάδα και Κύπρος έχουν καταστήσει σαφές, urbi et orbi, ότι δεν πρόκειται ν' ανεχθούν, έναντι πάντων και κυρίως έναντι της Τουρκίας, οιαδήποτε «*έκπτωση*» ως προς τα πλήρη δικαιώματα που τους παρέχει η Σύμβαση του Montego Bay του 1982 για την οριοθέτηση της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, η οποία τους αναλογεί και, εν τέλει, αναλογεί και στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

"*turkish-libyan memorandum*" confirms the truth: this "*memorandum*" violates, in a provocative way, the Convention of Montego Bay of 1982 and it can create, if implemented as it is, an extremely negative precedent for the Exclusive Economic Zone of the Member States of the European Union, in every range of the marine territories of the European grounds, especially in the northern marine areas, with the additional consequences of Brexit.

b) In conclusion, the European Union must put before its eyes the following reality, regarding the Exclusive Economic Zone in the marine territory of the Mediterranean Sea: Through the pressure towards Greece and Cyprus, regarding the delimitation of the Exclusive Economic Zone they are entitled to according to the Convention of Montego Bay, 1982 – consequently regarding the delimitation of the Exclusive Economic Zone of the European Union – Turkey attempts, in the frame of their "*neo-ottoman*" fantasies, to establish themselves as a regulatory "*factor*" in the east Mediterranean Sea and in the Middle East, an "*equal interlocutor*" with the USA, Russia and the European Union as well.

b1) In other words, a "*factor*" that, attempting to underestimate Greece and Cyprus on the side of the International Law, "*discusses*" directly with the European Union. This is a fact, of course, which does not reinforce the prestige and the strategic influence in the area of the European Union at all, something that must be seriously taken into account by the powerful Member States that, until now, unfortunately have tolerated the Turkish provocativeness.

b2) Fortunately, Greece and Cyprus have made it clear, erga omnes and especially Turkey, that any "*reduction*" of their full rights that are provided by the Convention of Montego Bay, 1982 regarding the delimitation of the Exclusive Economic Zone corresponding to them and, consequently, to the European Union.

Επίλογος

Συνοψίζοντας την προηγηθείσα ανάλυση, επισημαίνεται ότι πέρα και έξω από την έκβαση των Διερευνητικών Επαφών, και με δεδομένη την διαχρονική κακοπιστία της Τουρκίας και την συνακόλουθα ασύστολη παραβατικότητά της εις βάρος του Διεθνούς Δικαίου ως προς τις σχέσεις της με την Ελλάδα -ιδίως δε λαμβάνοντας υπόψη τις πρωτοφανείς τουρκικές προκλήσεις, καθ' όλη την διάρκεια του 2020, καθώς και υπό ποιες συνθήκες «*σύρθηκε*» στο τραπέζι των Διερευνητικών Επαφών- όσο διαρκούν οι σχετικές συζητήσεις πρέπει η Ελληνική πλευρά να καθιστά, με κάθε τρόπο και με την μεγαλύτερη δυνατή σαφήνεια, ευκρινή και τα εξής:

Α. Ο όρος «*Θαλάσσιες Ζώνες*» ουδόλως διαφοροποιεί την σταθερή, μετά το 2004, στάση της Ελλάδας ότι μία, και μόνη, διαφορά υφίσταται προς επίλυση με την Τουρκία: Η οριοθέτηση της νησιωτικής υφαλοκρηπίδας και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο.

1. Οι ατυχείς διατυπώσεις του Κοινού Ανακοινωθέντος της Μαδρίτης, την 8η Ιουνίου 1997 κατά την Σύνοδο Κορυφής του ΝΑΤΟ και ορισμένων Συμπερασμάτων της Συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Ελσίνκι, την 10η και 11η Δεκεμβρίου του 1999, που οδήγησαν στις τουρκικές «*φαντασιώσεις*» περί «*γκρίζων ζωνών*» στο Αιγαίο αποτελούν για την Ελλάδα, οριστικώς, παρελθόν και ουδεμία συζήτηση χωρεί επ' αυτών. Άλλωστε το Πρόγραμμα «*Δίκτυο NATURA 2000*» της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν αφήνει κανένα περιθώριο αμφισβήτησης ως προς τα σύνορα και το έδαφος της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Επιπλέον, η τουρκική πλευρά οφείλει να γνωρίζει ότι η Ελ-

Conclusion

To sum up the above analysis, it must be noted that beyond the outcome of the Exploratory Contacts, and given as a fact the all-time perfidy of Turkey and their blatant delinquency against the International Law regarding their relations to Greece – and especially taking into consideration the unprecedented turkish provocations, during the whole of 2020, and under which conditions they were "*dragged*" to the table of the Exploratory Contacts – while the relevant discussions last the Greek side must clarify, in any way and as clearly as possible, the following:

A. The term "*Maritime Zones*" does not differentiate at all the constant position of Greece, since 2004, that there is one and only one difference to be solved between Greece and Turkey: the delimitation of the insular continental shelf and the Exclusive Economic Zone in the Aegean and the Eastern Mediterranean.

1. The unfortunate formalities of the Joint Communiqué in Madrid, on 8th June 1997 during the NATO Summit and certain Conclusions of the Meeting of the European Council in Helsinki, on 10th and 11th December 1999, which led to the turkish "*fantasies*" about "*grey zones*" in the Aegean belong definitely to the past as far as Greece is concerned and they will not be discussed in any way. Besides, the Programme "*NATURA 2000 network*" leaves no room for doubt regarding the borders and the territory of Greece and the European Union.

2. Moreover, the Turkish side ought to know that Greece has

λάδα έχει το αναφαίρετο δικαίωμα αμυντικής θωράκισης όλων, ανεξαιρέτως, των Νησιών της στο Αιγαίο, κυρίως κατά τις διατάξεις του άρθρου 51 του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ, λόγω της συνεχιζόμενης απειλής και της απειλής χρήσης βίας εκ μέρους της Τουρκίας, όσο μάλιστα ισχύει το αυθαίρετο «*casus belli*» και η δράση της «*Στρατιάς του Αιγαίου*». Ενώ μπορεί, οποτεδήποτε, να ζητήσει και την συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης εν προκειμένω, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 42 παρ. 7 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, για την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση το λεγόμενο «*τουρκολιβυκό μνημόνιο*» είναι ανυπόστατο και δεν παράγει έννομα αποτελέσματα. Τέλος, η Ελλάδα μπορεί να ζητήσει την ευθεία σύμπραξη, υπέρ αυτής, της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς την οριοθέτηση της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης που της αναλογεί στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο.

Β. Ενόψει των Δηλώσεων του 1994 και του 2015, με βάση τις οποίες η Ελλάδα έχει οριοθετήσει σαφώς και επακριβώς την υποχρεωτική δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, ενδεχόμενη ενώπιον αυτού κοινή προσφυγή Ελλάδας και Τουρκίας, ύστερα από το αναγκαίο κατά το Διεθνές Δίκαιο συνυποσχετικό, μπορεί να νοηθεί μόνον εφόσον τηρηθούν και οι ακόλουθες, μεταξύ άλλων, προϋποθέσεις:

1. Δεν είναι νομικώς δυνατό -αφού αποτελούν μέρος του «*σκληρού πυρήνα*» της Εθνικής μας Κυριαρχίας -ν' αχθούν προς επίλυση π.χ. ζητήματα σχετικά με το Έδαφος, τον Εναέριο Χώρο και την Αιγιαλίτιδα Ζώνη. Η Ελλάδα διατηρεί, στο ακέραιο, το δικαίωμά της να επεκτείνει, μονομερώς και όποτε το κρίνει σκόπιμο, την Αιγιαλίτιδα Ζώνη της από τα 6 ν.μ. στα 12 ν.μ. Και με βάση την τακτική της Τουρκίας είναι σκόπιμο η Ελλάδα να προσανατολίζεται περισσότερο προς την προοπτική πλήρους άσκησης του ως άνω δικαιώματός της για την ολοκληρωμένη επέκταση της Αιγιαλίτιδας Ζώνης στα 12 ν.μ., παρά ν' αγωνίζεται μόνο για την άρση του παντελώς αυθαίρετου «*casus belli*» της τουρκικής Εθνοσυνέλευσης της 8ης Ιουνίου 1995, αμέσως

the inalienable right of the defensive shielding of all our islands in the Aegean, without any exceptions, mainly according to the provisions of the article 51 of the United Nations Charter, due to the continuous threat and the treat of the use of violence on behalf of Turkey, as long as the arbitrary "*casus belli*" and the action of the "*Aegean Army*" exist. We can also ask for the assistance of the European Union at any time in such cases, according to the provisions of the article 42 of the par. 7 of the Treaty of the European Union. Also, as far as Greece and the European Union are concerned, the so-called "*turkish-libyan memorandum*" is void and it does not produce legal effects. Lastly, Greece can ask for the direct participation, in our favour, of the European Union about the delimitation of our corresponding Exclusive Economic Zone in the Aegean and the Eastern Mediterranean.

B. In view of the Statements of 1994 and 2015, based on which Greece has defined exactly and clearly the obligatory jurisdiction of the International Court of Justice in Hague, a possible joint claim filed to it by Greece and Turkey, after the necessary arbitration agreement according to the International Law, can only happen if the following, among others, conditions are fulfilled:

1. It is not legally possible – since they are part of the "*hard core*" of our National Sovereignty – for matters regarding our Territory, Air Space and Territorial Sea to be taken to Court. Greece maintains the full right to extend, unilaterally, whenever we consider appropriate, our Territorial Sea from 6 nautical miles to 12 nautical miles. Based on the Turkish tactics, Greece should consider the prospect of the full exercise of the above right to fully extend our Territorial Sea to 12 nautical miles, rather than fight to withdraw the totally arbitrary "*casus belli*" of the Turkish Assembly of 8th June 1995, immediately after the entry into force of the International Law of the Sea according to the Convention of Montego Bay, 1982.

μετά την έναρξη ισχύος του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982.

2. Επομένως, κοινή προσφυγή Ελλάδας και Τουρκίας στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης είναι νοητή και θεσμικώς επιτρεπτή μόνον ως προς τα κυριαρχικά δικαιώματα -άρα όχι προς την Εθνική Κυριαρχία κατά τ' ανωτέρω- επί της Υφαλοκρηπίδας και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, με πλήρη επήρεια των Νησιών μας. Στο δε απαιτούμενο σε αυτή την περίπτωση συνυποσχετικό, η Τουρκία οφείλει ν' αναγνωρίσει την ισχύ του συνόλου της προαναφερόμενης Σύμβασης του Montego Bay του 1982. Πολλώ μάλλον όταν και σήμερα δεσμεύεται από την Σύμβαση αυτή, μολονότι δεν την έχει επικυρώσει, αφού παράγει, κατά την πάγια νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, γενικώς παραδεδεγμένους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου, οι οποίοι ισχύουν έναντι πάντων. Και στο σημείο αυτό πρέπει να διευκρινισθεί ότι επειδή η οριοθέτηση της Υφαλοκρηπίδας και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης συνδέονται ευθέως με τα όρια της Αιγιαλίτιδας Ζώνης -όχι ως προς την αρχή μέτρησής τους, δηλαδή ως προς την ακτογραμμή, αλλά ως προς την αφετηρία του πεδίου τους, που είναι το τέλος της Αιγιαλίτιδας Ζώνης- η Ελλάδα θα πρέπει να επιλέξει την οδό της επέκτασης της Αιγιαλίτιδας Ζώνης της στα 12 ν.μ. πριν από κάθε προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Ή, τουλάχιστον, να διασφαλίσει στο σχετικό συνυποσχετικό, με πλήρη σαφήνεια, ότι το οιοδήποτε δεδικασμένο που θα προκύψει από την μετά την προσφυγή απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης ουδόλως θίγει το δικαίωμά της για επέκταση της Αιγιαλίτιδας Ζώνης της στα 12 ν.μ. Κάτι το οποίο, επιπροσθέτως, είναι οιονεί «*φυσική συνέπεια*» των προμνημονευόμενων δηλώσεών της αναφορικά με την υποχρεωτική δικαιοδοσία του Δικαστηρίο.

Γ. Είναι προφανής η σημασία της απόφασης της 12ης Ιουλίου 2016 του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου μεταξύ Φιλιππίνων και

2. Therefore, a joint complaint by Turkey and Greece to the International Court of Justice in Hague can be considered and institutionally accepted only regarding the sovereign rights – not the National Sovereignty according to the aforementioned – on the Continental Shelf and the Exclusive Economic Zone, with full effect of our Islands. In the required in this case arbitration agreement, Turkey must recognize the force and validity of the whole of the aforementioned Convention of Montego Bay of 1982. What is more, when today Turkey is bound by this Convention, although they have not validated it, since it produces, according to the established jurisprudence of the International Court of Justice in Hague, generally accepted rules of the International Law, with effect erga omnes. At this point it must be clarified that since the delimitation of the Continental Shelf and the Exclusive Economic Zone are directly connected with the borders of the Territorial Sea – not regarding the beginning of their measurement, i.e. regarding the coastline, but regarding the starting point of their range, which is the end of the Territorial Sea – Greece should select the way to extend the Territorial Sea to 12 nautical miles before any claim is filed to the International Court of Justice in Hague. Or, at least, to ensure in the relevant arbitration agreement, very clearly, that any res judicata that will result with the decision made by the International Court of Justice in Hague after the claim, will not affect our right to extend our Territorial Sea to 12 nautical miles in any way. Additionally, this is a quasi "*normal consequence*" of the aforementioned statements concerning the obligatory jurisdiction of this Court.

C. The importance of the decision of 12th July 2016 of the International Court of Arbitration between the Philippines and China is

Κίνας, ως προς το νομολογιακό προηγούμενο, το οποίο δημιουργεί υπέρ της Ελλάδας για το ότι αφενός Αιγιαλίτιδα Ζώνη και Συνορεύουσα Ζώνη έχουν όλα, ανεξαιρέτως, τα Ελληνικά Νησιά. Και, αφετέρου, Υφαλοκρηπίδα και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη «*παράγουν*», κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982, όλα, ανεξαιρέτως και ανεξαρτήτως μεγέθους, τα Ελληνικά Νησιά -άρα και στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο- τα οποία μπορούν να συντηρήσουν αυτοδυνάμως είτε ανθρώπινη ζωή είτε και απλή οικονομική δραστηριότητα.

obvious, concerning the legal precedent, which is in favour of Greece, since all the Greek Islands, without any exceptions, have Territorial Sea and Contiguous Zone. Moreover, according to the Convention of Montego Bay, 1982, all the Greek islands - therefore in the Aegean and the Eastern Mediterranean as well - without exceptions and regardless their size, which can sustain human habitation or economic life of their own, "*produce*" Continental Shelf and Exclusive Economic Zone.

100
ORDER OF
AHEPA
A CENTURY OF SERVICE
1922-2022

ORDER OF
AHEPA
A CENTURY OF SERVICE
1922-2022